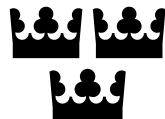

Invandrare och flyktingar

8

Förslag till statsbudget för 2000

Invandrare och flyktingar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Utgiftsområdet	9
2.1	Omfattning	9
2.2	Utgiftsutvecklingen	9
2.3	Resultatbedömning	10
2.3.1	Tillståndet och utvecklingen inom området.....	10
2.3.2	De viktigaste statliga insatserna inom området.....	11
2.3.3	Effekter av de statliga insatserna	11
2.3.4	Regeringens slutsatser.....	12
2.4	Åtgärder utanför utgiftsområdet.....	12
3	Migrationspolitik	15
3.1	Omfattning och ändamål	15
3.2	Utgiftsutvecklingen	15
3.3	Resultatbedömning	16
3.4	Revisionens iakttagelser	18
3.5	Anslag.....	18
	A1 Statens invandrarverk	18
	A2 Mottagande av asylsökande	20
	A3 Migrationspolitiska åtgärder	23
	A4 Utlänningsnämnden	24
	A5 Offentligt biträde i utlänningsärenden.....	25
4	Integrationspolitik.....	27
4.1	Omfattning.....	27
4.2	Utgiftsutvecklingen	27
4.3	Resultatbedömning	28
4.4	Storstadspolitik.....	32
4.5	Revisionens iakttagelser	33
4.6	Anslag.....	33
	B1 Integrationsverket.....	33
	B2 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna.....	35
	B3 Integrationsåtgärder	35
	B4 Kommunersättningar för flyktingmottagande	37
	B5 Hemutrustningslån	38

	B6	Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	39
5		Minoritetspolitik	41
	5.1	Omfattning	41
	5.2	Anslag	42
		C1	Åtgärder för nationella minoriteter..... 42

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	7
2.1 Utgiftsutvecklingen	9
2.2 Utgiftsutveckling för de i utgiftsområdet ingående verksamhetsområdena.....	13
Utgiftsutvecklingen	15
3.1 Anslagsutveckling	18
3.2 Beräkning av anslaget för år 2000	20
3.3 Anslagsutveckling	20
3.4 Beräkning av anslaget för år 2000	23
3.5 Anslagsutveckling	23
3.6 Anslagsutveckling	24
3.7 Beräkning av anslaget för år 2000	25
3.8 Anslagsutvecklingen	25
3.9 Beräkning av anslaget för år 2000	25
4.1 Utgiftsutvecklingen	27
4.2 Kommunmottagande	29
4.3 Anslagsutveckling	33
4.4 Beräkning av anslaget för år 2000	34
4.5 Anslagsutveckling	35
4.6 Beräkning av anslaget för år 2000	35
4.7 Anslagsutveckling	35
4.8 Beräkning av anslaget för år 2000	37
4.9 Anslagsutveckling	37
4.10 Beräkning av anslaget för år 2000	38
4.11 Anslagsutveckling	38
4.12 Beräkning av anslaget för år 2000	39
4.13 Anslagsutveckling	39
4.14 Beräkning av anslaget för år 2000	40
5.1 Utgiftsutvecklingen	41
5.2 Anslagsutveckling	42
5.3 Beräkning av anslaget för år 2000	42

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner de föreslagna riktlinjerna om statlig ersättning till kommuner och lands-
ting för vissa utlänningar (avsnitt 3.5)
2. godkänner de föreslagna riktlinjerna för
fördelning av statsbidrag till organisationer
verksamma inom integrationsområdet
(avsnitt 4.6)
3. godkänner vad regeringen föreslår om änd-
ring av den statliga ersättningen till kom-
muner för flyktningmottagande (avsnitt 4.6)
4. godkänner att under år 2000 lån tas upp i
Riksgäldskontoret för det samlade behovet
för hemutrustningslån till ett belopp av
högst 1 400 000 000 kronor (avsnitt 4.6)
5. för budgetåret 2000 anvisar anslagen under
utgiftsområdet 8 *Invandrare och flyktingar*
enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
A1 Statens invandrarverk	ramanslag	449 877
A2 Mottagande av asylsökande	ramanslag	1 175 600
A3 Migrationspolitiska åtgärder	ramanslag	321 589
A4 Utlänningsnämnden	ramanslag	69 628
A5 Offentligt biträde i utlänningsärenden	ramanslag	73 338
A6 Utresor för avvisade och utvisade	ramanslag	74 531
B1 Integrationsverket	ramanslag	82 580
B2 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna	ramanslag	260 000
B3 Integrationsåtgärder	ramanslag	37 742
B4 Komunersättningar vid flyktningmottagande	ramanslag	2 301 404
B5 Hemutrustningslån	ramanslag	37 965
B6 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	ramanslag	8 308
C1 Åtgärder för nationella minoriteter	ramanslag	8 000
Summa		4 900 562

2 Utgiftsområdet

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar migrationspolitik med frågor rörande flyktingpolitik, invandringen till Sverige, mottagande av asylsökande, utlänningars rätt att vistas i Sverige samt internationellt arbete inom det migrationspolitiska området. Utgiftsområdet omfattar också integrationspolitik med frågor om invandras introduktion i Sverige, ersättning till kommunerna för mottagande av flyktingar, åtgärder mot etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism samt insatser för att främja utvecklingen i utsatta storstadsområden. Från och med år 2000 omfattar utgiftsområdet också insatser för nationella minoriteter. Myndigheter inom utgiftsområdet är Statens invandrarverk, Utlänningsnämnden, Integrationsverket, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Nämnden mot diskriminering.

Som en konsekvens av de förändringar som skett inom utgiftsområdet bör namnet på utgiftsområdet ändras till *Migration och integration*. Detta kräver ändringar i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser. Initiativ till sådana ändringar bör tas av riksdagen.

2.2 Utgiftsutvecklingen

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998	Anslag 1999 ¹	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
4 186	4 324	4 651	4 901	4 917	4 471

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Under de senaste åren har kostnaderna varit större än beräknat inom verksamhetsområdena migration och integration till följd av omvärldsfaktorer som Sverige inte ensamt kunnat påverka. Denna utveckling är till stor del en konsekvens av krisen i Kosovo, situationen i övrigt i f.d. Jugoslavien och Sveriges mottagande av personer därifrån. Med oförändrad budget visar aktuella prognoser för år 2000 på fortsatta överskridanden.

Den etniska och sociala segregationen är fortfarande stor. För att vända utvecklingen sker insatser inom en mängd områden bl.a. när det gäller arbete, boende och delaktighet i samhället. De allmänna förbättringarna på arbetsmarknaden har även inneburit att flera personer med utländsk bakgrund har fått arbete och uppnått egen försörjning.

Förändringar

En ändring av utlänningslagen (1989:529) som innebär att Statens invandrarverk nu har befogenheter att bistå polisen vid personkontroll i samband med inresa och utresa trädde i kraft den 1 juli 1999.

Regeringen utfärdade den 15 april 1999 förordningen (1999:209) om tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden. Den trädde i kraft den 29 april 1999. Regeringen beslutade den 23 juni 1999 att förordningen skall upphöra att gälla vid utgången av april 2000.

Regeringen utfärdade den 23 juni 1999 förordningen (1999:707) om bidrag till medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som kommer från provinsen Kosovo och som vill återvända dit.

Den storstadspolitiska propositionen (1997/98:165, bet. 1998/99:AU2, rskr. 1998/99:34) antogs av riksdagen i december 1998.

En delegation inrättades i januari 1999 med uppgift att samordna och utveckla storstadspolitiken.

En ny lag (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet trädde i kraft den 1 maj 1999. Samtidigt trädde lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering i kraft.

Regeringen överlämnade i juni 1999 propositionen Nationella minoriteter i Sverige (prop. 1998/99:143) till riksdagen. Regeringens förslag innebär att en grund läggs för en ny svensk minoritetspolitik med inriktning på skydd och stöd för de nationella minoriteterna och minoritetsspråken.

På grund av framförallt händelserna i Kosovo ökas utgiftsområdesramen år 2000 med 684 miljoner kronor jämfört med den ekonomiska vårpropositionen 1999.

Mål

Migrationspolitikens mål är

- att verka för att migration till och från vårt land kan ske i ordnade former
- att värna asylrätten
- att upprätthålla den reglerade invandringen
- att verksamheten skall präglas av rätts-säkerhet, humanitet och respekt för individens mänskliga rättigheter.

Integrationspolitikens mål är

- lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund
- en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

Enligt regeringens bedömning i den minoritetspolitiska propositionen (prop. 1998/99:143) skall *minoritetspolitiken* inriktas på

- att ge skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken.

Prioriteringar

Arbetet med att förbättra prognoser och uppföljningar av mål och förändringar inom utgiftsområdet skall fortsätta.

Statens invandrarverk och Utlänningsnämnden föreslås få utökade förvaltningsanslag år 2000 för att möjliggöra en ökning av deras beslutskapacitet i asylärenden.

Arbetet med att bryta segregationen och skapa ett Sverige för alla skall fortsätta.

2.3 Resultatbedömning

2.3.1 Tillståndet och utvecklingen inom området

I början av 1990-talet var Sverige det land, näst efter Tyskland, som tog emot flest asylsökande i Europa. Genom samarbetet inom EU, bl.a. Dublinkonventionens tillkomst, har en viss utjämning skett av mottagandet av asylsökande i Europa. Sverige är dock fortfarande ett av de länder dit många asylsökande söker sig. Bland de västeuropeiska länderna är Sverige i dag sjunde land i en rangordning vad avser mottagandet av asylsökande. Prognoser för såväl innevarande år som år 2000 visar att anslagna medel inte kommer att vara tillräckliga och att överskridandena kommer att bli avsevärt större än tidigare år. Denna utveckling är till stor del en konsekvens

av krisen i Kosovo. Belastningen på mottagande-systemet kommer att bli stor såväl under år 1999 som under en stor del av år 2000. En annan effekt är att antalet kommunmottagna väntas öka mer än tidigare beräknat från och med andra halvåret 2000 och till viss del år 2001.

Personer med utländsk bakgrund som bor i Sverige har inom flera områden inte samma möjligheter som de som är födda i Sverige av svenska föräldrar. Detta märks särskilt inom arbetsmarknaden där skillnaderna i sysselsättningsgrad är stora. Den geografiska koncentrationen av landets utrikes födda är också hög och de flesta bor i vissa bostadsområden i storstadsregionerna. Skillnaderna märks också inom andra samhällsområden. Klyftorna mellan personer med utländsk bakgrund och den övriga befolkningen är t.ex. stora när det gäller valdeltagande och delaktighet i samhällslivet.

2.3.2 De viktigaste statliga insatserna inom området

I en massflyktssituation får, med stöd av 2 kap. 4a § utlänningslagen tidsbegränsade uppehållstillstånd beviljas under högst två år. Regeringen har bemyndigats att i en förordning meddela när sådana tillstånd skall ges.

Utlänningslagens bestämmelse om massflykt tillämpades för första gången i april 1999 som en följd av flyktingkatastrofen i Kosovo och dess närområde. Efter stridernas upphörande infördes ett särskilt bidrag för återvändande till Kosovo.

Sedan den 1 juli 1999 har Statens invandrarverk befogenheter att bistå polisen vid personkontrollen vid inresa och utresa. Invandrarverket inledde dock redan i början av år 1999 ett närmare samarbete med polisen i gränsarbetet.

Inriktningen på den långsiktiga integrationspolitiken har lagts fast genom den integrationspolitiska propositionen (prop. 1997/98:16, bet. 1997/98:SfU16, skr. 1997/98:68). Arbetet med att förverkliga den nya politiken pågår. Integrationsverket arbetar bl.a. med att förankra integrationsperspektivet inom olika samhällsområden. I samverkan med kommunerna sker ett arbete för att förbättra och utveckla introduktionen för nyanlända. En viktig uppgift för verket är att genomföra nationella utvärderingar av hur de integrationspolitiska målen uppfylls inom olika samhällssektorer. Arbetet med att motverka segregationen prioriteras bl.a. genom insatser i storstadsregionernas utsatta bostads-

områden. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och arbetsmarknadens parter har en ny skärpt lagstiftning mot diskriminering i arbetslivet att arbeta efter.

Kommunerna får statsbidrag när de tar emot flyktingar och vissa av deras anhöriga. Utbetalningarna av ersättningen år 1998 uppgick till 2, 3 miljarder kronor.

2.3.3 Effekter av de statliga insatserna

Med tillämpning av den s.k. massflyktsförordningen tog Sverige under våren och försommaren 1999 emot 3 865 personer inom den humanitära evakueringen av flyktingar från Kosovo, främst bland dem som befann sig i Makedonien. Tidsbegränsat uppehållstillstånd har även beviljats ca 4 000 asylsökande från Kosovo.

Med erfarenheten från det samarbete som Invandrarverket och polisen bedrivit under första halvåret 1999 ifråga om gränskontroll finns det god grund för att anta att andelen ärenden som kan handläggas utan utdragen procedur ökar och att de ekonomiska effekterna för utgiftsområdet kan bli positiva.

Till och med början av september 1999 har 1 000 personer, vars tidsbegränsade uppehållstillstånd går ut våren 2000, återvänt till Kosovo och erhållit bidrag enligt den tidigare nämnda förordningen. Ytterligare ett antal förväntas återvända före sommaren år 2000 då deras tidsbegränsade uppehållstillstånd går ut.

Integrationsarbetet är långsiktigt och det tar tid innan de positiva effekterna av de statliga insatserna för att bryta segregationen och skapa ett Sverige för alla får genomslag. Integrationsverket skall följa upp de integrationspolitiska målen genomslag inom olika samhällssektorer. Under år 2000 kommer en redovisning att lämnas av de insatser som skett i utsatta bostadsområden under åren 1995–1998 samt hur arbetslivets och arbetsmarknadens strukturer påverkar möjligheterna till egen försörjning för personer med utländsk bakgrund. Den statliga ersättningen för flyktingmottagande har inte räckt till full kostnadstäckning för vissa kommuner under perioden 1990–1997. Under år 1998 har socialbidragskostnaderna minskat till följd av de allmänna förbättringarna på arbetsmarknaden och ett minskat flyktingmottagande. Kommunernas kostnader och intäkter för flyktingmottagande analyseras nu av Integrationsverket i samarbete med Svenska Kommunförbundet.

2.3.4 Regeringens slutsatser

Det är händelser i omvärlden som i stor utsträckning påverkar det ekonomiska utfallet inom utgiftsområdet. Genom händelserna i Kosovo har kostnaderna blivit större än beräknat. Denna utveckling väntas fortsätta under år 2000 då antalet personer registrerade i mottagandestystemet kommer att vara fortsatt stort. Anledningen är det stora antal personer från Kosovo som med stöd av den s.k. massflyktsförordningen beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd gällande fram till våren 2000. För budgetåret 2000 beräknar regeringen att 15 700 flyktingar kommer att tas emot i kommunerna och berättiga dessa till statlig ersättning.

I förhållande till de migrationspolitiska målen är utvecklingen inom migrationsområdet positiv. EU-samarbetet ger utslag genom bättre ansvarsfördelning. Handläggningstiderna har minskat något och rättssäkerheten och humaniteten har stärkts.

Utvecklingen inom integrationsområdet är inte tillfredsställande i förhållande till målen. Den etniska och sociala segregationen är fortfarande stor. Insatser sker inom en mängd olika samhällsområden för att vända utvecklingen. Det behövs ytterligare insatser för att den etniska och kulturella mångfalden i samhället skall tillvaratas. Staten bör vara en förebild i detta arbete och ett åtgärdsprogram för att integrationsperspektivet skall genomsyra den allmänna politiken skall genomföras under år 2000. Därtill sker insatser för att bryta segregationen och för att motverka diskrimineringen på arbetsmarknaden. Möjligheterna att få svenskt medborgarskap har stor betydelse för integrationen i det svenska samhället. Ett utredningsförslag om reformerad medborgarskapslagstiftning bereds för närvarande i Regeringskansliet.

2.4 Åtgärder utanför utgiftsområdet

Kampen mot människosmuggling förs bl.a. genom invandringskontroll och polissamarbete. Särskild kartläggning har under åren 1998 och 1999 skett av invandringen från Irak. Polismyndigheterna i Sverige och i ett flertal andra länder har s.k. sambandsmän utplacerade i ursprungs- och transitländerna. Sambandsmännens uppgift är bl.a. att i förebyggande syfte arbeta närmare smugglarorganisationerna. I sambands-

männens uppgifter ingår även att undervisa gränskontrollmyndigheter i det aktuella landet samt öka kunskapen hos flygplatspersonalen om hur äkta respektive falska resedokument identifieras.

Arbetet med att bryta segregationen och skapa ett Sverige för alla är ett fortsatt prioriterat område. Regeringens insatser sker inom en mängd olika områden i syfte att skapa bättre förutsättningar för personer med utländsk bakgrund att integreras i det svenska samhället. Insatserna skall ge goda kunskaper i det svenska språket från tidig ålder, skapa goda villkor på arbetsmarknaden och att få till stånd en varaktig förbättring av situationen i storstädernas utsatta bostadsområden.

Inom arbetsmarknadspolitiken skall svaga grupper, där ibland många invandrare, prioriteras. Bland annat införs ett förstärkt och förlängt anställningsstöd för arbetslösa med långa inskrivningstider på arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingarna får också särskilda medel för att stärka invandrades ställning på arbetsmarknaden. Vidare skall tillgången på praktikplatser förbättras i samband med utbildning i svenska för invandrare. Under hösten 1999 startas en försöksverksamhet med inriktning på att pröva nya metoder och aktörer i syfte att finna effektivare former för att förmedla arbeten till arbetslösa personer med utländsk bakgrund. Därtill genomförs ett pilotprojekt under år 1999 med syfte att inrätta ett valideringsorgan för utländsk yrkeskompetens och gymnasieutbildning för att förbättra dessa personers möjligheter på den svenska arbetsmarknaden. Vidare görs en översyn av högskolans möjligheter att ge kompletterande utbildning till arbetslösa med utländsk bakgrund.

Inom rättsväsendet vidtas ytterligare åtgärder för att förebygga och bemöta brott med rasistiska eller främlingsfientliga inslag. Rättsväsendets myndigheter skall förbättra sin samverkan och de anställdas kompetens om bakgrunden till rasistiska brott.

Storstadspolitiska insatser

Storstadspolitikens mål och inriktning beskrivs närmare i avsnitt 4.4. Följande insatser och statliga medel faller inom ramen för storstadspolitiken. Inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning har för år 1999 anvisats 75 miljoner kronor för förskoleverksamhet med

satsning på svenska språket och 25 miljoner kronor för språkutveckling i skolan. Vidare har 10 miljoner kronor anvisats för anskaffning av praktikplatser till arbetslösa invandrare och sfi-studerande. För att stimulera rekrytering av lågutbildade vuxna till kunskapslyftet har 5 miljoner kronor reserverats. Inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv har för samma år beräknats 100 miljoner kronor för ot-traditionella insatser i arbetsmarknadspolitiken. Dessutom föreslås ytterligare 45 miljoner kronor som en engångssatsning för år 2000 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Medlen skall fördelas inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen för t.ex. läxläsnings- eller utbytesinsatser inom förskola och skola.

I avsnitt 4 Regional näringspolitik, utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas regeringens bedömning och ställningstagande när det gäller den regionala tillväxtpolitiken och tillväxtavtalen. Insatserna inom ramen för tillväxtavtalen spänner i likhet med de storstadspolitiska åtgärderna över flera politikområden. De båda avtalsformerna, tillväxtavtal respektive lokala utvecklingsavtal, har stora likheter i sin konstruktion även om avtalens inriktning har olika fokus. Storstadspolitiken kompletterar och samverkar med näringspolitiken.

Tabell 2.2 Utgiftsutveckling för de i utgiftsområdet ingående verksamhetsområdena

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 1998	Anslag 1999 ¹	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
Migrationspolitik	1 823	1 785	2 076	2 165	1 791	1 792
Integrationspolitik	2 363	2 539	2 575	2 728	3 118	2 671
Minoritetspolitik	-	-	-	8	8	8
Totalt för utgiftsområde 8	4 186	4 324	4 651	4 901	4 917	4 471

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

3 Migrationspolitik

3.1 Omfattning och ändamål

Verksamhetsområdet omfattar migrationspolitik med frågor rörande flyktingpolitik, invandringen till Sverige, mottagande av asylsökande, utlänningsrätt att vistas i Sverige samt internationellt samarbete på det migrationspolitiska området. I verksamhetsområdet ingår Statens invandrarverk och Utlänningsnämnden. Invandrarverket är organisatoriskt uppdelat i fem regioner. 1 681 personer var den 30 juni 1999 anställda vid verket. Det är en ökning med 210 personer sedan år 1997. Vid Utlänningsnämnden var 110 personer anställda den 30 juni 1999, vilket innebär en minskning med 11 personer sedan år 1997.

Som en följd av Amsterdamfördragets ikraftträdande i maj 1999 pågår inom EU ett intensifierat arbete på det asyl- och migrationspolitiska området. Frågorna har förts från den s.k. tredje pelaren över till första pelaren och blir därmed en del av gemenskapsrätten. Detta är en viktig nyhet för politikområdet som gör att fokus ytterligare förflyttas till EU-nivån.

3.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998	Anslag 1999 ¹	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
1 823	1 785	2076	2165	1791	1792

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Kostnaderna för mottagande av asylsökande under år 1999 kommer enligt aktuella prognoser att överstiga tilldelade medel. Orsaken till detta är framförallt långa vistelsetider i mottagnings-systemet för asylsökande från Förbundsrepubliken Jugoslavien på grund av händelserna där. Nya flyktingar har kommit och ett stort antal tidigare fattade avvisningsbeslut rörande denna grupp har inte gått att verkställa, dels på grund av att det återtagandeavtal som Sverige förhandlade fram med Jugoslavien aldrig ratificerades av Jugoslavien, dels på grund av den politiska utvecklingen i provinsen Kosovo.

Förändringar

Den 1 januari 1999 fördes huvudansvaret för verkställighet av beslut om avvisning och utvisning över till Statens invandrarverk från Polisen som ett resultat av regeringens proposition Verkställighet och återvändande – en del av asylprocessen (prop.1997/98:173).

Från och med den 1 juli 1999 har Invandrarverket befogenhet att bistå polisen vid personkontroll i samband med inresa och utresa. Förändringen är i enlighet med de förslag som lämnades i regeringens proposition Statens invandrarverk och gränskontroll (prop. 1998/99:81).

Regeringen utfärdade den 15 april 1999 förordningen (1999:209) om tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden. Den trädde i kraft den 29 april 1999. Regeringen beslutade den 23 juni 1999 att förordningen skall upphöra att gälla vid utgången av april 2000.

Regeringen utfärdade den 23 juni 1999 förordningen (1999:707) om bidrag till medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som kommer från provinsen Kosovo och som vill återvända dit.

Prioriteringar

Kortare handläggningstider, och därmed kortare väntetider, skall möjliggöras genom att extraresurser tilldelas Statens invandrarverk och Utlänningsnämnden under år 2000.

Att underlätta ett återvändande till provinsen Kosovo för de som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd här i landet.

Insatser för frivillig återvandring fortsätter med inriktning på främst Kosovo och Somalia.

Utvecklingen av Invandrarverkets roll som central utlänningsmyndighet skall fortsätta för att effektivisera arbetet med viserings- och tillståndsgivning samt handläggningen av asylärenden.

Invandrarverket och Integrationsverket kommer att få ett gemensamt uppdrag av regeringen att se över rutiner och samarbetsformer för att effektivisera arbetet med utflyttning till egen bostad för personer som vistas på Invandrarverkets anläggningar när de beviljas uppehållstillstånd. Väntetiderna för dessa skall förkortas.

3.3 Resultatbedömning

Tillståndet och utvecklingen inom området

Överskridanden av anslag inom verksamhetsområdet beror i stor utsträckning på ett antal omvärldsfaktorer där krisen i Förbundsrepubliken Jugoslavien och provinsen Kosovo är den viktigaste. Tidigare antaganden byggde på att verkställighetsproblemen till regionen skulle få en lösning, bl.a. genom det återtagandeaftal med Förbundsrepubliken Jugoslavien som Sverige förhandlade om. Sedan flera år har inga beslut om avvisning till Kosovo verkställts. Krisen i Kosovo förvärrades från våren 1998. De krigshandlingar som inleddes våren 1999 ledde till en av de största flyktingkatastroferna i senare tid. Utvecklingen har omkullkastat alla tidigare prognoser.

Under år 1998 sökte ca 3 500 personer från Förbundsrepubliken Jugoslavien asyl i Sverige. Från Bosnien-Hercegovina kom 1 331 asylsökande. I Irak har ingen lösning på konflikten med FN eller problemen med mänskliga rättigheter uppnåtts och antalet asylsökande därifrån är fortsatt stort. 3 843 personer från Irak sökte asyl i Sverige under år 1998. Antalet asylsökande från övriga länder svarade endast för en mindre procentandel av det totala antalet om 12 844 asylsökande under år 1998.

Under första halvåret 1999 har asylsökande från Irak och Förbundsrepubliken Jugoslavien utgjort drygt 50 procent av det totala antalet asylsökande. 1 459 personer från Irak och 1 244 personer från Förbundsrepubliken Jugoslavien sökte asyl under denna period. Ett stort antal irakiska asylsökande har avvisats med omedelbar verkställighet till tredje land med tillämpning av Dublinkonventionen. Antalet asylsökande från Bosnien-Hercegovina har sjunkit markant under första delen av år 1999. Istället har en ökning märkts av asylsökande från Ryssland och andra länder inom Oberoende stater samväldet (OSS).

Den hittillsvarande krisen i provinsen Kosovo bedöms innebära ökade kostnader även för de kommande budgetåren. Under år 1999 är det främst anslaget A2 Mottagande av asylsökande som kommer att belastas hårt. Detta kommer att vara fallet även under år 2000. Under år 1999 beräknas totalt 8 500 personer från Kosovo beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd här i landet. Kostnaden för dessa ligger kvar på anslaget A2. Dock har till och med början av september 1999 ca 1 000 personer valt att återvända till Kosovo. I utgiftsprognosen för år 2000 ligger ett antagande om att det stora flertalet som lämnat provinsen Kosovo till följd av konfliktens utveckling under den senaste tiden och som nu vistas i Sverige kommer att kunna återvända under år 2000. Det innebär att medel måste reserveras för återvändandebidrag enligt förordningen (1999:707) om bidrag till de personer som vill återvända till provinsen Kosovo.

De viktigaste statliga insatserna inom området

Reformarbetet inom det migrationspolitiska området har fortsatt. Ett av målen har varit att renodla och tydliggöra de inblandade myndigheternas ansvarsområden. Statens invandrarverk som central utlänningsmyndighet kan nu ta ett större ansvar för hela handläggningsskedjan. Ett

led i detta reformarbete har varit att ge Invandrarverket huvudansvaret för verkställighet av beslut om avvisning och utvisning. För att kunna hantera de verkställighetsärenden där polisiär kompetens behövs har Invandrarverket dock möjlighet att överlämna sådana ärenden till polisen som då tar över ansvaret för verkställigheten.

Som ett sista led i den här delen av reformarbetet har Invandrarverket från och med den 1 juli 1999 befogenhet att bistå polisen vid personkontroll i samband med inresa eller utresa. Invandrarverkets funktion att komplettera polisen i det här arbetet möjliggör en större flexibilitet i gränsarbetet.

I sin roll som central utlänningsmyndighet har Invandrarverket utarbetat en strategi för en effektivare asylprocess, vilken verket tillämpat sedan början av år 1999. Strategin innebär ett ändrat arbetssätt med insatser tidigt i asylprocessen och på återvändandearbetet. Ett närmare samarbete med polisen i arbetet vid gränsen lett till en effektivare tillämpning av Dublinkonventionen. Det har i sin tur lett till en kraftig ökning av antalet avvisningsbeslut med omedelbar verkställighet. Denna insats har varit ett led i att korta handläggningstiderna.

Som en följd av flyktingkatastrofen i Kosovo beslutade regeringen i april 1999 att för första gången tillämpa bestämmelserna om massflykt i utlänningslagen. Efter stridernas upphörande infördes ett särskilt bidrag för återvändande till Kosovo.

Med stöd av förvaltningsbistånd har Invandrarverket deltagit i det migrationspolitiska utvecklingsarbetet i vårt östra närområde. Samarbetet med Ryssland har stärkts och verket har pågående migrationspolitiska program i den nordvästra delen av Ryssland (St Petersburg och Moskvaområdet). En styrgrupp med representanter från bägge länderna har inrättats för att underlätta den långsiktiga planeringen. Under första halvåret 1999 har Invandrarverket även genomfört seminarieverksamhet i Ukraina tillsammans med UNHCR. Stödet till Baltikum har utvecklats från att ha varit främst utrustningsstöd till att numera omfatta kunskaps- och erfarenhetsöverföring. Under senare delen av år 1998 och under år 1999 har verksamheten ökat i omfattning. Syftet är att stödja länderna i uppbyggnaden av en migrationspolitisk rättsordning med en lagstiftning och ett mottagande av skyddsbehövande som mer överensstämmer med internationell praxis och EU:s regelverk.

Effekter av de statliga insatserna

Att Invandrarverket har fått huvudansvaret för verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut skapar bra förutsättningar för att beslut om avvisning och utvisning verkställs utan större tidsutdräkt och under värdiga former. Den nya ansvarsfördelningen väntas ge vissa samordningsvinster genom att frågor som berör återvändande på ett bättre sätt än tidigare kan beaktas i handläggningen av avvisnings- och utvisningsärenden.

Effekterna av Invandrarverkets samarbete med polisen i gränsarbetet har lett till en kraftig ökning av antalet avvisningar med omedelbar verkställighet. Bland dessa är antalet s.k. Dublinärenden stort. Invandrarverkets satsning i denna del har haft stora effekter och kommer på sikt att leda till kortare handläggningstider och minskade kostnader inom utgiftsområdet.

Den tidigare nämnda förordningen om bidrag till återvändande har bidragit till att ett antal personer kunnat återvända till Kosovo redan under sommaren 1999.

Regeringens slutsatser

Reformen avseende verkställigheter har givit önskade effekter på verkställighetsarbetet. Av Invandrarverkets rapport den 30 juni 1999 framgår att antagandet om att behov av polisiär kompetens föreligger i mindre än 40 procent av verkställigheterna av avvisnings och utvisningsbeslut var realistiskt. Det är dock för tidigt att dra några slutsatser om de ekonomiska konsekvenserna av reformen. En översiktlig bedömning av den nya ordningen visar att eftersträlvade förbättringar uppnåtts.

Lagändringen den 1 juli som gett Invandrarverket befogenheter att bistå polisen i personkontroll vid gränsen möjliggör ett samarbete med polisen på mer permanent basis. Det bör på sikt leda till kortare handläggningstider och minskade kostnader för utgiftsområdet.

De långa väntetiderna, under vilka de asylsökande får ersättning från samhället, kvarstår som ett av de största problemen. De långa väntetiderna är ett humanitärt problem för den enskilde men även ett ekonomiskt problem. Åtgärder skall vidtas så att Invandrarverkets och Utlänningsnämndens handläggningstider förkortas. Det leder till att väntetiderna kan förkortas vilket i sin tur leder till att vistelsetiderna i

mottagandesystemet förkortas. Invandrarverket och Integrationsverket kommer att få ett gemensamt uppdrag av regeringen att se över rutiner och samarbetsformer för att effektivisera utflytningen till egen bostad för personer som vistas på Invandrarverkets anläggningar när de beviljas uppehållstillstånd.

Arbetet med prognoser och uppföljningar bör utvecklas inom verksamhetsområdet.

Regeringen kommer under hösten 1999 att påbörja en översyn av de asylsökande barnens och ungdomarnas skolgång för att den bättre skall överensstämma med intentionerna i barnkonventionen.

Socialstyrelsen och Statens invandrarverk har på regeringens uppdrag kartlagt och analyserat utvecklingen när det gäller barn som hålls gömda inför verkställigheten av ett avvísings- eller utvisningsbeslut. Av myndigheternas redovisning framkommer att antalet barn som hålls gömda minskat av en rad olika skäl. Inte minst har portalparagrafen om hänsynen till barns bästa haft effekt. Det är emellertid ett problem att dessa barn med nuvarande ordning inte kan erhålla fullständig hälso- och sjukvård samt tandvård. Regeringen har därför för avsikt att i samverkan med Landstingsförbundet och engagerade frivilligorganisationer finna vägar för att tillförsäkra dessa barn hälso- och sjukvård samt tandvård utan diskriminering.

Regeringen kommer att ge Statens invandrarverk i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur kvinnors asylskäl skall bedömas samt att sprida kunskap om dessa riktlinjer bland berörd personal.

Regeringen kommer i början av år 2000 förelägga riksdagen en proposition om den s.k. tvåårsregeln vid uppehållstillstånd p.g.a. anknytning.

Regeringen kommer att tillsätta den utredning som riksdagen begärt för att utvärdera utfallet av de nya reglerna i utlänningslagen om anhöriginvandring.

3.4 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 1998 avseende myndigheterna inom verksamhetsområdet.

3.5 Anslag

A1 Statens invandrarverk

Tabell 3.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
1998	Utfall	466 619	¹	Anslags-sparande 3 353
1999	Anslag	443 558	¹	Utgifts-prognos 454 411
2000	Förslag	449 877		
2001	Beräknat	415 947	²	
2002	Beräknat	422 582	³	

¹ Varav 5 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1999.

² Motsvarar 409 634 tkr i 2000 års prisnivå.

³ Motsvarar 409 634 tkr i 2000 års prisnivå.

Anslaget avser förvaltningskostnader för Statens invandrarverk. En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 1998 visar att verket detta år hade ett anslagssparande på 3 353 000 kronor. För innevarande budgetår, då anslaget uppgår till 443 558 000 kronor, visar anslagsprognosen att såväl de sparade medlen som en del av den anslagskredit Invandrarverket förfogar över kommer att tas i anspråk.

Invandrarverket är central utlänningsmyndighet och ansvarar för utlännings-, invandrar- och medborgarskapsfrågor i den mån frågorna inte handläggs av någon annan myndighet. Invandrarverket skall utreda och pröva ansökningar om visering, uppehålls- och arbetstillstånd, flyktningförklaring och resedokument samt om svenskt medborgarskap. Verket svarar också för mottagande av asylsökande, för överföring och mottagande av organiserat uttagna flyktingar samt har ansvar för behandlingen av de utläningar som tas i förvar enligt utlänningslagen och för förvarslokalerna. Sedan den 1 juni 1998 har Integrationsverket tagit över rollen som central förvaltningsmyndighet för integrationsfrågor från Invandrarverket. Invandrarverket är organisatoriskt uppdelat i fem regioner. Den 30 juni 1999 var 1 681 personer anställda vid verket.

Regeringens överväganden

Vid beräkning av anslag görs bedömningen att Invandrarverket bör vara dimensionerat för att under år 2000 pröva 170 000 tillstånds- och viseringsärenden, 45 000 medborgarskapsärenden samt att av beredskapskäl ha en kapacitet att ta emot 18 000 asylsökande och pröva deras ärenden.

Resultatinformation

Under år 1998 var den totala genomsnittliga handläggningstiden för grundärenden 221 dagar varav 52 procent avgjordes inom verksamhetsmålet 6 månader. Det uppsatta målet för verksamheten har inte uppnåtts. Orsakerna till det är flera. Under år 1998 uppskattades ca 65 procent av de asylsökande sakna passhandlingar och i många fall identitetshandlingar. Närmare hälften av alla asylsökande sökte asyl efter inresan. En konsekvens av detta är ett stort behov av bl.a. språkanalyser, kompletterande utredningar och ambassadförfrågningar vilket förlänger handläggnings- och vistelsetiderna.

Dublinkonventionen, som för Sveriges del trädde i kraft den 1 oktober 1997, har fått ett större genomslag än förväntat. Sverige gör ett stort antal förfrågningar om övertagande enligt Dublinkonventionen. Sedan mitten av år 1998 har andelen s.k. Dublinärenden legat på över 20 procent av det totala antalet asylansökningar. Handläggningen av de s.k. Dublinärendena har däremot varit mer tidskrävande än vad som tidigare antagits. Handläggningstiderna har därmed förlängts med en till två månader i de Dublinärenden där Invandrarverket fått negativt svar på sin förfrågan. Såväl handläggningstider som vistelsetider har påverkats positivt i de ärenden där konventionen varit tillämplig.

För att förenkla tillämpningen av Dublinkonventionen träffade Sverige ett särskilt avtal med Danmark som trädde i kraft i november 1997. Ett liknande avtal trädde i kraft mellan Sverige och Tyskland i december 1998. Dessa båda avtal har bidragit till att ett stort antal asylsökande har kunnat avvisas direkt vid gränsen till något av dessa båda länder för att istället få sin asylansökan prövad där.

I regleringsbrevet för år 1998 till Invandrarverket anges att målet är att beslut om visering eller uppehållstillstånd skall fattas med sådan snabbhet att rörlighet över gränsen kan ske så obehindrat som möjligt. Målet har inte uppnåtts tillfullo. Det beror främst på att ansvaret för utredningar i tillståndsärenden den 1 oktober 1997 fördes över till Invandrarverket från Polisen. Till följd av detta ingår nu utredningstiden i de handläggningstider Invandrarverket redovisar. Det är anledningen till att den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga tillståndsärenden ökade något under år 1998.

Målet för handläggningen av medborgarskapsärenden är att öppna ärenden som inte avgjorts i

första instans inte får vara äldre än nio månader, om inte särskilda skäl föreligger. Vid slutet av år 1998 var antalet öppna ärenden 18 806. Av dem var 1 053 äldre än nio månader.

Under år 1997 gjordes en översyn inom Utrikesdepartementet av handläggningen av viserings- och tillståndsärenden i Sverige och vid utlandsmyndigheterna som resulterade i en rad förslag till förbättringar. En huvudtanke i förslagen är att Invandrarverket skall få ett ökat ansvar för effektivisera hela handläggningskedjan såväl inom Sverige som vid utlandsmyndigheterna.

Slutsatser

Regeringen bedömer att de vidtagna åtgärderna och en fortsatt utveckling av Invandrarverkets roll som central utlänningsmyndighet, såväl inom Sverige som i förhållande till utlandsmyndigheterna, skall ge förutsättningar för kortare handläggningstider, rationaliseringar och bättre återrapporteringsrutiner.

Inom ramen för Invandrarverkets uppdrag som central utlänningsmyndighet har verket tillsammans med bl.a. Rikspolisstyrelsen, Integrationsverket, Kriminalvårdens transporttjänst och Utlänningsnämnden arbetat för att effektivisera verksamheten och förkorta väntetiderna. Stora satsningar har gjorts och kommer att göras, för att utveckla arbetsrutiner och IT-stöd. Regeringen anser att det arbete Invandrarverket har påbörjat med att utveckla prognoserna bör fortsätta.

För att ytterligare få ner handläggningstiderna och de långa väntetiderna bedömer regeringen det motiverat att utöka Invandrarverkets förvaltningsanslag med 24 miljoner kronor år 2000. Medlen skall användas för handläggning av utvisningsärenden för personer från provinsen Kosovo men ett särskilt mål är att även äldre ärenden skall avgöras.

Väntetiden för utflyttning till egen bostad skall förkortas för personer som vistas på Invandrarverkets anläggningar när de beviljas uppehållstillstånd. Därför kommer Invandrarverket och Integrationsverket få ett gemensamt uppdrag av regeringen att se över rutiner och samarbetsformer för att effektivisera detta arbete.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts av anslaget. Justeringen har genomförts för att korrigera tidigare i anslaget inlagd kompensation för premierna för avtals-

försäkringar. Anslaget har tillförts 6 422 000 kronor.

Tabell 3.2 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusentals kronor

Anslag 1999	438 558
Pris-och löneomräkning	3 377
Justering av premier	6 422
Tidigare beslutade förändringar	-22 480
Resurstillskott	24 000
Förslag 2000	449 877

A2 Mottagande av asylsökande

Tabell 3.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	971 750	Anslags- kredit	-63 803
1999	Anslag	875 350	Utgifts- prognos	1 307 000
2000	Förslag	1 175 600		
2001	Beräknat	892 200		
2002	Beräknat	893 800		

Anslaget finansierar mottagande av asylsökande och vissa personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Därutöver finansieras kostnaderna för utlänningar som tagits i förvar enligt utlänningslagen samt ersättning till kommunerna för den ersättning som ges till vissa andra utlänningar än asylsökande medan de väntar på beslut om uppehållstillstånd.

För budgetåret 1999 beräknas ett överskridande av anslaget med 408 miljoner kronor. Detta som en följd av omvärldsfaktorer och att vissa lagakraftvunna avvisningsbeslut inte kunnat verkställas. En annan orsak till överskridandet är den tidigare rådande situationen i Kosovo och överföringen av medborgare från Förbundsrepubliken Jugoslavien som fördrivits från provinsen Kosovo och som befann sig i dess närområde.

Statens invandrarverk organiserar mottagandet av asylsökande. De asylsökande kan antingen bo på en av verkets anläggningar eller få viss bostadsersättning för att ordna boendet på egen hand. Invandrarverket ansvarar även för behandlingen av utlänningar som tagits i förvar enligt utlänningslagen och för förvarslokalerna. Enligt avtal mellan staten och Landstings-

förbundet ger landstingen hälso- och sjukvård till asylsökande och vissa andra utlänningar samt förvarstagna.

Funktionen Flyktingverksamhet inom det civila försvaret skall bedrivas på sådant sätt att Invandrarverkets resurser och den beredskap som finns för att ta emot asylsökande även skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt vid internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

I början av år 1999 var antalet registrerade personer i mottagandesystemet ca 14 600. I april 1999 förband sig regeringen, som ett svar på UNHCR:s begäran, att överföra upp till 5 000 medborgare från Förbundsrepubliken Jugoslavien, som fördrivits från provinsen Kosovo och som befann sig i dess närområde. Genom att tillämpa utlänningslagens regler om massflykt kunde regeringen snabbt fatta beslut om en massflyktsförordning.

Den genomsnittliga vistelsetiden i mottagandesystemet var under år 1998 ca 450 dagar vilket överstiger verksamhetsmålet 365 dagar med 85 dagar. Genomsnittligt antal registrerade per dygn var 13 646 personer. Däremot redovisas en lägre dygnskostnad per person och dygn, 185 kronor mot beräknat 205 kronor. Anledningen till denna lägre kostnad har varit att Invandrarverket haft en mycket hög belägningsgrad under året. Trots den lägre dygnskostnaden innebär den högre genomsnittliga vistelsetiden en ökad kostnad med ca 214 miljoner kronor i förhållande till om verksamhetsmålet hade nåtts. Resultatet är inte tillfredsställande men det kan dock noteras att vid ingången av år 1998 var den genomsnittliga vistelsetiden ca ett år och elva månader. Det innebär att den genomsnittliga vistelsetiden har minskat med ca åtta månader under året.

Antalet registrerade personer i mottagandesystemet var den 1 juli 1999 ca 18 600. Den genomsnittliga vistelsetiden för dessa personer inklusive de som förts över från Kosovo var ca ett år och tre och en halv månader. Det skall jämföras med motsvarande siffror den 1 juli 1998 då ca 13 000 personer var registrerade. Dessa hade då en genomsnittlig vistelsetid på ca ett år och sju

månader. Av de registrerade personerna har ca 60 procent ordnat boendet på egen hand.

Regeringen utfärdade den 15 april 1999 förordningen (1999:209) om tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden. Enligt förordningen skall medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som kommer från provinsen Kosovo och som inte kan återvända dit på grund av förhållandena där anses ha behov av sådant tillfälligt skydd som avses i 2 kap. 4 a § utlänningslagen (1989:529 UtlL), och får, under förutsättning att de behöver skydd här i landet, beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt samma bestämmelse, om de har ansökt om uppehållstillstånd enligt 3 kap. UtlL. Upphållstillståndets längd den första perioden fastställdes till elva månader. Tillståndets perioden har därefter genom en ändring (SFS 1999:708) i förordningen begränsats till att gälla längst till den 30 april 2000. Ändringen trädde i kraft den 15 juli 1999.

Utlänningsnämnden har under våren 1999 beslutat att med stöd av 2 kap. 5 b § UtlL bevilja tidsbegränsade uppehållstillstånd till medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien. Dessa utläningar hade före den 15 april 1999 meddelats ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft och därefter inkommit med en ny ansökan om uppehållstillstånd till nämnden. Utlänningsnämnden har analogt med förordningen fastställt det tidsbegränsade uppehållstillståndet till elva månader i de beslut som meddelats före den 15 juli 1999. Totalt sett rör det sig om ett begränsat antal personer, inte överstigande 300.

För utläningar som beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd med stöd av 2 kap. 4 a § UtlL gäller bestämmelserna i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., LMA, och Statens invandrarverk är ansvarig myndighet. Kostnaderna för deras vistelse här i landet beräknas under anslaget A2 Mottagande av asylsökande. Dessa bestämmelser gäller däremot inte om tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas på någon annan grund än bestämmelserna i 2 kap. 4 a § UtlL. Då övergår ansvaret till kommunerna. Frågan om en kommuns rätt till ersättning från staten för kostnader för utläningar som vistas i kommunen och som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av bestämmelserna i 2 kap. 5 b § UtlL är inte reglerad.

För utläningar som omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. gäller en överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om sjukvård för asylsökande m.fl.

Överenskommelsen grundar sig på riksdagens beslut i enlighet med regeringens proposition 1993/94:94 om mottagande av asylsökande m.m. att låta ansvaret för de asylsökandes vård gå över till landstingen. Överenskommelsen gäller fr.o.m. den 1 januari 1997. Denna överenskommelse omfattar dock inte utläningar som beviljats uppehållstillstånd med stöd av 2 kap. 5 b § när dessa utläningar inte längre omfattas av lagen om mottagande av asylsökande. Landstingen är dock enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) skyldiga att lämna akut vård. Någon statlig ersättning för sådan vård lämnas dock inte.

Förslag till tillfällig statlig ersättning till kommuner och landsting för kostnader för vissa utläningar

---

Regeringens förslag: En tillfällig statlig ersättning till kommuner och landsting för kostnader för vissa utläningar skall införas. Ersättningen skall avse kostnader för vissa insatser enligt socialtjänstlagen (1980:620), tolkkostnader samt vissa skolkostnader och kostnader för gymnasieersättande verksamhet samt vissa kostnader för hälso- och sjukvård samt tandvård m.m. för de medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som vistas i kommunen och som med stöd av 2 kap 5 b § UtlL beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd. Den statliga ersättningen skall beslutas och administreras av Statens invandrarverk. De nya bestämmelserna skall träda i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas även för kostnader som uppkommit under år 1999. Bestämmelserna avses bli tidsbegränsade och gälla till utgången av april månad 2001.

Kommunförbundets och Landstingsförbundet synpunkter: Kommunförbundet och Landstingsförbundet tillstyrker regeringens förslag.

Skälen för regeringens förslag: De utläningar som med stöd av 2 kap 5 b § UtlL beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd omfattas inte av bestämmelserna i LMA. Ansvaret övergår därmed från Statens invandrarverk till kommunerna, vilka enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (1980:620) har det yttersta ansvaret för utläningen. Kommunerna har inte rätt till statlig ersättning enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning till kommunerna för flyktingmottagande m.m. då tidsbegränsade uppehålls-

tillstånd som understiger ett år inte kan ligga till grund för folkbokföring. Inte heller Landstingen har rätt till statlig ersättning för akut hälso- och sjukvård samt tandvård och sådan hälso- och sjukvård samt tandvård som inte kan anstå m.m. som enligt en överenskommelse med Landstingsförbundet lämnas till de utlänningar som omfattas av lagen om mottagande av asylsökande.

Regeringen anser att de kommuner där dessa utlänningar vistas bör kunna få ersättning från staten för vissa insatser enligt socialtjänstlagen, tolkkostnader samt vissa skolkostnader för barn och ungdomar under 19 år. Därutöver bör ersättning lämnas till landstingen för vissa sjukvårdskostnader. Ersättningen skall avse kostnader för medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien, som kommer från provinsen Kosovo och som beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd med stöd av 2 kap. 5 b § UtlL.

Staten bör kalenderårsvis i efterskott efter ansökan ersätta kommunerna för kostnader för försörjningsstöd och vid behov stöd och hjälp i boendet samt för vård av barn i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen (1980:620) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Ersättning bör även lämnas för tolkkostnader. Därutöver bör ersättning lämnas till kommunerna för skolkostnader och kostnader för gymnasieersättande verksamhet samt till landstingen för kostnader för viss hälso- och sjukvård samt tandvård m.m. Den sistnämnda ersättningen bör lämnas enligt samma ordning som i dag gäller för asylsökande.

Statens invandrarverk bör som statlig myndighet administrera ansökningarna samt utbetala den statliga ersättningen till kommunerna och landstingen.

Slutsatser

För budgetåret 1998 beräknades den genomsnittliga flyktingdygnskostnaden till 205 kr per person. Det faktiska utfallet blev 185 kr. Anledningen till denna lägre flyktingdygnskostnad var att beläggningsgraden i Invandrarverkets mottagandesystem blev högre än beräknat eftersom tidigare antaganden byggde på att verkställighetsproblemen till Förbundsrepubliken Jugoslavien skulle få en lösning. Vid utgången av år 1999 beräknas att det kommer att finnas ca 19 700 personer i mottagandesystemet för att vid

utgången av år 2000 vara 11 700 personer. Den genomsnittliga beläggningsgraden under år 2000 bedöms vara ca 15 700 personer.

Med beaktande av utfallet för år 1998 och det faktum att beläggningsgraden i mottagandesystemet fortsätter att ligga kvar på en hög nivå bedömer nu regeringen att anslaget för år 2000 bör kunna beräknas på en flyktingdygnskostnad om 195 kr.

Frågan huruvida personer som beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd i en massflyktsituation skall folkbokföras eller inte och i vilken utsträckning de skall ha rätt till sociala förmåner bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen avser att lämna förslag till riksdagen i denna fråga under hösten 1999. Förslaget får inga ekonomiska konsekvenser förrän en massflyktsituation uppstår.

Tillfälligt utökade anslag för Invandrarverket och Utlänningsnämnden under år 2000 leder till kortare handläggningstider och därmed lägre kostnader för mottagandet än vad det annars skulle vara.

Anslaget A2 föreslås öka med 473 miljoner kronor år 2000 i förhållande till beräkningarna i budgetpropositionen för 1999 och med ca 200 miljoner kronor år 2001. Skälen till det är att antalet personer i mottagandesystemet ökar i förhållande till vad som beräknades i budgetpropositionen för 1999. Detta som en följd av att vissa lagakraftvunna avvisningsbeslut inte kunnat verkställas samt den tidigare rådande situationen i Kosovo. Genom att vissa biståndskostnader för mottagande av flyktingar från Kosovo har ökat har också avräkningen från biståndsramen för kostnader för asylsökande från u-länder ökat, dels i förhållande till år 1998 och dels i förhållande till regeringens ekonomiska vårproposition 1998/99:100.

Regeringen föreslår att den tillfälliga statliga ersättningen till kommunerna och landstingen för kostnader som kan uppkomma på grund av att det i kommunen vistas medborgare från Förbundsrepubliken Jugoslavien, som beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd med stöd av 2 kap. 5 b § utlänningslagen, bör träda i kraft den 1 januari 2000.

Regeringen beräknar att kostnaderna för den statliga ersättningen skall rymmas inom den beräknade flyktingdygnskostnaden. Dessa medel hade annars tagits i anspråk om berörda personer fortfarande varit registrerade i mottagandesystemet.

Väntetiden för utflyttning till en kommun för personer som vistats på Invandrarverkets anläggningar när de beviljas uppehållstillstånd skall förkortas. Den förkortade väntetiden förväntas medföra en besparing på 10 miljoner kronor per år från och med år 2000.

Tabell 3.4 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	875 350
Utökad verksamhet	368 250
Minskad dygnskostnad	-58 000
Besparing	- 10 000
Förslag 2000	1 175 600

A3 Migrationspolitiska åtgärder

Tabell 3.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	200 584	Anslags-sparande	12 670
1999	Anslag	298 079 ¹	Utgifts-prognos	136 730
2000	Förslag	321 589		
2001	Beräknat	302 309 ²		
2002	Beräknat	306 012 ³		

¹ Varav -9 790 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1999.

² Motsvarar 299 076 tkr i 2000 års prisnivå.

³ Motsvarar 298 076 tkr i 2000 års prisnivå.

Ett viktigt inslag i migrationspolitiken är beredskapen att ta emot kvotflyktingar. Staten betalar ut ersättning till de kommuner som tar emot sådana flyktingar. Av de medel riksdagen anvisar för kvotflyktingar genomförs även vissa hjälpsatser för flyktingar utanför Sverige. Under år 1999 användes kvotmedel för att tillfälligt överföra upp till 4 000 medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som fördrivits från provinsen Kosovo och som befann sig i dess närhet.

Staten ger bidrag till åtgärder för frivillig återvandring av personer som efter att ha varit bosatta i Sverige under längre eller kortare tid väljer att återvända till sitt ursprungliga hemland eller till annat bosättningsland. Anhöriga till flyktingar i Sverige kan få bidrag till resan hit. Medel anvisas även för att bekosta vissa migrationspolitiska projekt och Sveriges deltagande i internationellt samarbete inom flykting- och invandringsområdet. Likaså anvisas medel från

detta anslag till Svenska röda korsets efterforskningsverksamhet.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Anslagsmedel för budgetåret 1998 har i statsbudgeten anvisats för överföring av kvotflyktingar och mottagande av dessa i kommunerna samt alternativa insatser och åtgärder motsvarande kostnader för 1 840 överförda flyktingar. Under budgetåret 1998 överfördes 1 222 personer till Sverige. Under budgetåret 1999 har riksdagen anvisat medel motsvarande kostnader för 1 840 kvotöverförda flyktingar. Under första halvåret 1999 har 211 personer överförts till Sverige. Därutöver har anslagsmedel använts för att möjliggöra en överföring av 3 865 medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien, som fördrivits från provinsen Kosovo och som haft behov av tillfälligt skydd i Sverige. Uttagningarna sker som regel i samarbete med UNHCR.

Anslagsmedlen har använts med viss flexibilitet. 5 miljoner kronor har under år 1999 avsatts för medicinska insatser.

Under år 1998 har 35 projekt kring frivillig återvandring genomförts till en kostnad av 6,25 miljoner kronor. Projekten var i första hand inriktade på återvandring till Bosnien-Hercegovina men även i viss utsträckning till Somalia och övriga områden på Afrikas horn. Bidragen till flyktingars återvandring uppgick till 7,69 miljoner kronor under år 1998.

Från anslaget har under år 1998 två tjänster vid de svenska utlandsmyndigheterna i Sarajevo och Zagreb finansierats för återvandrings- respektive återvändandearbete till en kostnad av 675 000 kronor.

Som ett led i återvandringsarbetet gav regeringen Invandrarverket i uppdrag att i samverkan med Svenska kommunförbundet upprätta ett registreringskontor i Sverige för Commission for Real Property Claims of Displaced Persons and Refugees (CRPC) i Bosnien-Hercegovina. Vid årsskiftet hade 1 012 registreringar gjorts och ytterligare 2 506 personer hade anmält att de ville göra anspråk på sin egendom. I början av år 1999 beslutade regeringen att tilldela Invandrarverket ytterligare 1,3 miljoner kronor för att fortsätta och avsluta denna verksamhet under året.

Slutsatser

Anslagsmedlen för år 2000 avseende mottagande av kvotflyktingar bör liksom innevarande år kunna få användas med viss flexibilitet och motsvara kostnaderna för 1 840 överförda flyktingar.

Regeringen bedömer att många personer som omfattats av förordningen (1999:209) om tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av situationen i Kosovo kommer att vilja återvända under år 2000. Denna grupp har enligt förordningen (1999:707) rätt till bidrag till återvändandet samt reskostnader. Regeringen bedömer att anslaget för år 2000 bör utökas med 15 miljoner kronor för detta ändamål.

A4 Utlänningsnämnden

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	65 355	Anslags-sparande	1 554
1999	Anslag	60 514	Utgifts-prognos	62 476
2000	Förslag	69 628		
2001	Beräknat	64 608 ²		
2002	Beräknat	65 638 ³		

² Motsvarar 63 628 tkr i 2000 års prisnivå.

³ Motsvarar 63 628 tkr i 2000 års prisnivå.

Utlänningsnämnden prövar överklaganden av beslut som fattas av Statens invandrarverk i fråga om avvisningar och utvisningar samt ansökningar om uppehållstillstånd, flyktförklaring, resedokument, svenskt medborgarskap och offentliga biträden i utlänningsärenden. Nämnden prövar även s.k. nya ansökningar om uppehållstillstånd. Sådan ansökan kan göras efter det att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut vunnit laga kraft.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Nämnden har endast i fråga om medborgarskapsärenden nått de mål som satts upp av regeringen. För ärenden avseende överprövning av beslut om avvisning eller utvisning får, enligt målen, öppna ärenden inte vara äldre än sex månader om inte särskilda skäl föreligger. Vid slutet

av år 1998 var 55 procent av ärendena äldre än sex månader. Det bör då observeras att ett stort antal ärenden avsåg medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien. Med hänsyn till den oklara situationen där var det inte möjligt att fatta beslut i dessa ärenden. Om hänsyn inte tas till dessa ärenden blir andelen som var äldre än sex månader 38 procent. Under år 1998 var den genomsnittliga handläggningstiden 252 dagar. Detta innebär en minskning med 48 dagar i jämförelse med år 1997. Nämnden prövar även s.k. nya ansökningar om uppehållstillstånd. I fråga om sådana ärenden får handläggningstiden inte överstiga tre veckor om inte särskilda skäl föreligger. Nämndens förutsättningar att ta fram statistik medger inte att andelen ärenden som är yngre än tre veckor kan särskiljas. I 48 procent av de avgjorda ärendena har beslut meddelats inom en månad. Flertalet av de öppna ärendena avser medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien. Den genomsnittliga handläggningstiden under år 1998 var 99 dagar. Detta innebär en minskning med 8 dagar i jämförelse med år 1997. Som förklaring till den låga måluppfyllelsen kan påpekas att många avvisningsbeslut ännu inte verkställts vilket resulterar i att antalet nya ansökningar om uppehållstillstånd fortfarande är stort. Detta medför störningar på allt arbete i nämnden eftersom de nya ansökningarna måste behandlas med förtur.

Utlänningsnämnden har under år 1998, på regeringens uppdrag, genomfört en översyn av nämndens arbetsformer och resursanvändning. Översynen har resulterat i att nämnden genomfört en omorganisation under slutet av år 1998. Genom en av regeringen genomförd ändring i nämndens instruktion hösten 1998, kan beslutsfattandet i ärenden av enklare beskaffenhet delegeras i högre utsträckning. Dessa förändringar bör ge möjlighet för nämnden att under år 1999 nå de uppsatta målen.

Slutsatser

Som en följd av regeringens förslag att utöka Invandrarverkets förvaltningsanslag anser regeringen det motiverat att utöka Utlänningsnämndens förvaltningsanslag med 6 miljoner kr år 2000 för att undvika långa handläggningstider för de många överklagandeärenden som då beräknas komma att lämnas in till nämnden.

Det är viktigt att Utlänningsnämndens samverkan med Invandrarverket i arbetet med att förbättra prognoserna fortsätter.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts av anslaget. Justeringen har genomförts för att korrigera tidigare i anslaget inlagd kompensationen för premierna för avtalsförsäkringarna. Anslaget har tillförts 2 716 000 kronor.

Tabell 3.7 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	60 514
Pris- och löneomräkning	398
Justering av premier	2 716
Resurstillskott	6 000
Förslag 2000	69 628

A5 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Tabell 3.8 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	51 249	Anslags-sparande	2 910
1999	Anslag	51 632	Utgifts-prognos	54 103
2000	Förslag	73 338		
2001	Beräknat	55 357		
2002	Beräknat	47 163		

Anslagsprognosen för år 1999 visar att kostnaderna kommer att överstiga anslagna medel och att anslagskrediten kommer att tas i anspråk. Offentliga biträden förordnas med stöd av bestämmelserna i 11 kap. utlänningslagen samt lagen (1996:1620) om offentligt biträde.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Kostnaderna för offentligt biträde hos Invandrarverket under år 1998 översteg anslagna medel och verket utnyttjade sin anslagskredit med 197 000 kronor. En jämförelse mellan budget och utfall för år 1998 visar att Utlänningsnämnden hade ett anslagssparande på 1,2 miljoner kronor. Den del av anslaget som

Regeringskansliet förfogar över utnyttades heller inte fullt ut.

Enligt aktuella prognoser för år 1999 förväntas Invandrarverket avgöra fler grundärenden än vad som tidigare legat till grund för beräkningarna av anslaget. Antalet avgjorda ärenden är den faktor som påverkar anslaget mest.

Slutsatser

Anslaget har anpassats till antagandet om antalet avgjorda ärenden under budgetåret 2000. Om möjligt bör beräkningssättet för anslaget förfinas för att bättre kunna följa de stora svängningar i antalet ärenden som myndigheterna förväntas avgöra under de närmaste åren. För att få mer precisa beräkningar av anslaget skall uppföljningen förbättras under år 2000.

Tabell 3.9 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	51 632
Prisomräkning	870
Utökad verksamhet	20 836
Förslag 2000	73 338

4 Integrationspolitik

4.1 Omfattning

Verksamhetsområdet omfattar invandrares introduktion i det svenska samhället och ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, åtgärder mot diskriminering, främlingsfientlighet och rasism samt utvecklingsinsatser i storstadsregionernas utsatta bostadsområden. I verksamhetsområdet ingår myndigheterna Integrationsverket, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Nämnden mot diskriminering.

4.2 Utgiftsutvecklingen

Tabell 4.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998	Anslag 1999	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
2 363	2 539	2 575	2 728	3 118	2 671

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Flyktingmottagandet år 1999 väntas bli 9 900 personer vilket är lägre än vad som antogs i förra budgetpropositionen. Trots detta bedöms det ekonomiska utfallet inom verksamhetsområdet överstiga anvisade medel med fyra procent. Det beror på ett ökat flyktingmottagande åren 1997 och 1998 eftersom den statliga ersättningen till kommunerna betalas ut flera år i efterskott. Under år 2000 ökar flyktingmottagandet igen som en effekt av tidigare och innevarande års konflikter i Kosovoprovinserna och väntas uppgå till 15 700 personer.

Anslagsbehovet för hemutrustningslån minskar kraftigt till följd av minskade utgifter för räntesubventioner och låneeftergifter.

Antalet anmälningar om diskriminering i arbetslivet fortsätter att öka och har fördubblats under år 1998. (DO) har fått ökade resurser för verksamheten under år 1999 till följd av att den nya lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet har trätt i kraft. DO har bedrivit ett aktivt informationsarbete riktat till arbetsgivare om lagen och dess innebörd.

Insatser för att främja utvecklingen i utsatta bostadsområden har skett med stöd av de s.k. Blommanpengarna, liksom fördjupade insatser i nationella utvecklingsområden. Under år 1999 har arbetet med det nya politikområdet, storstadspolitik, inletts och insatserna i de utsatta bostadsområdena har integrerats i denna politik. Inledande konferenser har hållits i Malmö, Göteborg och Stockholm och arbetet med att ta fram underlag till lokala utvecklingsavtal mellan kommunerna och staten pågår nu både lokalt och centralt.

Förändringar

Riksdagen har beslutat (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99:AU2, rskr. 1998/99:34) om mål för en nationell politik för storstadsregionerna. Insatserna i de utsatta bostadsområdena har under år 1999 integrerats med denna politik. Under våren 1999 tillsattes en storstadsdelegation med uppgift att samordna och utveckla storstadspolitiken.

Den nya lagen om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet trädde i kraft den 1 maj 1999 och Nämnden mot etnisk diskriminering

byte namn till Nämnden mot diskriminering. Nämnden har fått utökade arbetsuppgifter. Den skall även pröva vitesförelägganden meddelade av Handikappombudsmannen och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning.

Prioriteringar

Arbetet med att bryta segregationen och skapa ett Sverige för alla skall fortsätta.

Den skärpta lagstiftningen mot diskriminering och aktiva insatser från DO skall bidra till att motverka diskrimineringen på arbetsmarknaden.

Ett samlat åtgärdsprogram för att få integrationsperspektivet att genomsyra utformningen av den allmänna politiken skall genomföras under år 2000.

Kvinnoperspektivet i integrationsarbetet skall lyftas fram och situationen för unga flickor med utländsk bakgrund skall särskilt uppmärksammas.

För personer som vistas på statlig förläggning när de beviljas uppehållstillstånd skall väntetiden för utflyttning i en kommun förkortas.

Utvecklingsarbetet för att förbättra kommunernas introduktion av nyanlända i enlighet med den integrationspolitiska propositionen skall fortsätta.

betslösheten bland utomnordiska medborgare 27,2 procent jämfört med 6,5 procent för befolkningen som helhet. Arbetslösheten har dock minskat det senaste året och en förbättring har skett också för personer med utländsk bakgrund. Under första halvåret 1999 var 21,5 procent av de utomnordiska medborgarna arbetslösa medan motsvarande siffra för befolkningen som helhet var 5 procent. Även för långtidsarbetslösa med utomnordisk bakgrund syns en förbättring. Ett ökat egenföretagande har också haft viss betydelse för sysselsättningen.

Skillnaderna i sysselsättning mellan olika grupper är stora. År 1998 var arbetslösheten bland utländska medborgare från Afrika 55,5 procent, från Asien på 35,4 procent och från Sydamerika 16,8 procent vilket kan jämföras med 5,5 procent för svenska medborgare.

För kvinnor med utomnordiskt medborgarskap är situationen ofta särskilt besvärlig. Andelen sysselsatta kvinnor bland de utomnordiska medborgarna uppgick första halvåret 1999 endast till 20 procent. Vidare finns studier som tyder på att ungdomar med utländsk bakgrund är arbetslösa i högre utsträckning än andra ungdomar även om de har en svensk utbildning och behärskar språket väl.

Många kvinnor med utländsk bakgrund har en svår situation i det svenska samhället, inte bara av arbetsmarknadsskäl. En del unga flickor har det särskilt besvärligt på grund av kulturkrockar mellan familjens förväntningar och svenska ungdomsförhållanden.

Den geografiska koncentrationen av landets utrikes födda är fortfarande hög. Drygt hälften av dem återfinns i de tre storstadsregionerna och 70 procent bor i de åtta största städerna. Särskilt markant är koncentrationen till vissa stadsdelar och bostadsområden. I flera av dessa bostadsområden är andelen personer med utländsk bakgrund högre än 50 procent.

En allt större del av de flyktingar som kommer till Sverige väljer att bosätta sig i kommunernas utsatta bostadsområden och därmed ökar segregationen.

Skillnaderna mellan personer med utländsk bakgrund och den övriga befolkningen är stora också när det gäller valdeltagande och delaktighet i samhällslivet i övrigt. De deltar inte i samma utsträckning i de politiska partiernas arbete, tar färre kontakter för att påverka i samhällsfrågor och har lägre valdeltagande i de kommunala valen. Enligt Demokratirådets rapport 1998, Demokrati och medborgarskap, är utvecklingen över

4.3 Resultatbedömning

Tillståndet och utvecklingen inom området

Sverige är i dag ett land som genom invandring präglas av etnisk och kulturell mångfald. Mer än 900 000 invånare är födda utomlands. Av dessa har mer än 40 procent varit bosatta i Sverige i 20 år eller mer. Ytterligare 700 000 personer som är födda i Sverige har minst en förälder som är född i ett annat land. Till den kulturella och etniska mångfalden bidrar också de nationella minoriteter som finns i Sverige.

Personer med utländsk bakgrund har inom fler områden ännu inte samma möjligheter i samhället som de som är födda i Sverige och har svenska föräldrar. Detta avspeglar sig framför allt på arbetsmarknaden, där situationen för personer med utländsk bakgrund fortfarande är betydligt svårare än för andra. Under år 1998 var t.ex. ar-

tid nedslående och klyftorna mellan personer med utländsk bakgrund och den övriga befolkningen har vidgats.

Antalet anmälningar om diskriminering i arbetslivet har ökat markant under år 1998. I jämförelse med år 1997 har antalet anmälningar fördubblats. Under samma tidsperiod har ett trendbrott skett när det gäller fördelningen av anmälningar mellan arbetstagare och arbetssökande. Tidigare år har andelen anmälningar från arbetstagare utgjort en majoritet. Nu utgör andelen anmälningar från arbetssökande över hälften av alla anmälningar. Fortfarande rör en stor del – en tredjedel – av anmälningarna från arbetstagare mobbning och trakasserier.

Enligt den officiella statistiken för år 1998 polisanmäldes 591 fall av hets mot folkgrupp och 237 fall av olaga diskriminering. Detta innebär en ökning med 72 respektive 31 procent i förhållande till år 1997. Under första halvåret 1999 anmäldes enligt preliminära uppgifter 227 fall av hets mot folkgrupp och 124 fall av olaga diskriminering, vilket i förhållande till första halvåret 1998 motsvarar en minskning med 27 procent respektive en ökning med 4 procent.

Det är svårt att dra några säkra slutsatser av dessa siffror. En förklaring till den redovisade ökningen kan vara en ökad anmälningsbenägenhet till följd av den uppmärksamhet som dessa brott har getts i media och i den offentliga debatten.

Under år 1997 ökade kommunmottagandet av flyktingar mer än förväntat till följd av att personer med avvisningsbeslut som vunnit laga kraft inte kunde återvända till sina hemländer utan fick uppehållstillstånd i Sverige. Under år 1998 togs 11 900 flyktingar emot i kommunerna, vilket är en minskning med 11 procent jämfört med år 1997. Orsaken är främst att inga avvisningsbeslut eller beslut om uppehållstillstånd har fattats när det gäller kosovoalbaner på grund av den instabila situationen i Kosovo.

År 1999 väntas 9 900 flyktingar tas emot i kommunerna. Det är ett mindre antal än vad som antogs i början av året. De kosovoflyktingar som tillfälligt överförts till Sverige i år har kommit hit med tidsbegränsade uppehållstillstånd och ingår inte i det kommunala flyktingmottagande som ersätts med statliga bidrag. Bland annat har Kosovokrisen, som nyss nämnts, gjort att många blivit kvar i Invandrarverkets mottagningssystem för asylsökande. Nu väntas Invandrarverket och Utlänningsnämnden fatta ett stort antal beslut om uppehållstillstånd som leder till

kraftigt ökande kommunmottagande år 2000 – 15 700 personer. År 2001 väntas en nedtrappning till 11 450 personer.

Kommunmottagandet åren 1991 – 1998 och en prognos för åren 1999 – 2002 framgår av följande tabell.

Tabell 4.2 Kommunmottagande

År	Antal	
1991	19 000	
1992	18 500	
1993	25 200	
1994	62 300	
1995	15 900	
1996	6 800	
1997	13 600	
1998	11 900	
1999	9 900	prognos
2000	15 700	prognos
2001	11 450	prognos
2002	11 450	prognos

De viktigaste statliga insatserna inom området

Integrationsverket har bedrivit sin verksamhet sedan den 1 juni 1998. Verket har ett övergripande ansvar för att integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag på olika samhällsområden samt för att aktivt stimulera integrationsprocesserna i samhället. Integrationsverket skall främja lika rättigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund, samt förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Vidare skall myndigheten verka för att kommunerna har beredskap och kapacitet att ta emot skyddsbehövande som beviljas uppehållstillstånd samt vid behov medverka vid deras bosättning.

En viktig uppgift för verket är att stödja och följa upp kommunernas introduktion av skyddsbehövande samt att även uppmärksamma övriga nyanländas behov av stöd.

Statligt stöd har beviljats till projekt som syftar till att stärka integrationsprocesserna i samhället samt för att förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Invandrarnas riksorganisationer har fått statsbidrag och nya organisationer ett särskilt etableringsbi-

drag för att de skall kunna bygga upp en nationell organisation.

Integrationsverket har också samverkat med länsstyrelserna för att utveckla det integrationspolitiska arbetet på regional nivå. De tre storstadslänen har fått särskilda medel för integrationsbefrämjande arbete.

DO har enligt lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering som huvuduppgift att motverka etnisk diskriminering i arbetslivet och inom andra samhällsområden. Lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet trädde i kraft den 1 maj 1999. Den nya lagens tillämpningsområde är när det gäller arbetslivet vidare än den tidigare lagen (1994:134) mot etnisk diskriminering. Det ställs nu krav på arbetsgivaren att vidta aktiva åtgärder för etnisk mångfald i arbetslivet. DO har med utgångspunkt från den nya lagen utarbetat en handbok med råd kring aktiva åtgärder för etnisk mångfald i arbetslivet. Tillsammans med Jämställdhetsombudsmannen, Handikappombudsmannen och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning har DO gett ut en handbok om att rekrytera utan att diskriminera. DO har även intensifierat sina informationsinsatser bl.a. till media och bostadsmarknadens intressenter. Överläggningar har också hållits med företrädare för parterna på bostadsmarknaden.

Integrationsverket har fått regeringens uppdrag att analysera valdeltagandet i vissa utsatta bostadsområden och studera hur valdeltagandet skiftar mellan olika valdistrikt och kommuner samt analysera orsakerna till det lägre valdeltagandet. Uppdraget genomförs i samråd med Rådet om utvärdering av 1998 års val (Ju 1997:13) samt Demokratiutredningen (SB 1997:01) som skall utreda orsakerna till det sjunkande valdeltagandet i Sverige. Integrationsverket skall redovisa sitt uppdrag till regeringen senast den 1 december 2000.

Kvinnoperspektivet i integrationsarbetet har lyfts fram. Regeringen har inlett en dialog med organisationer, myndigheter och enskilda för att närmare analysera situationen för utsatta flickor med annan etnisk och kulturell bakgrund än majoritetsbefolkningen. Ett särskilt åtgärdsprogram skall utarbetas i syfte att stärka deras ställning i samhället. Integrationsverket skall också särskilt redovisa stöd till projekt som uppmärksammar unga invandrade kvinnors situation.

Staten har sedan år 1995 lämnat stöd till utveckling av utsatta bostadsområden i framför allt

storstadsregionerna genom de s.k. Blommanpengarna. Genom storstadspropositionen har detta stöd integrerats i storstadspolitiken (se avsnitt 4.4).

Flyktingar och andra skyddsbehövande har ofta särskilda behov av samhällets stöd den första tiden i Sverige. De skiljer sig från andra invandrare genom att de inte har möjlighet att fritt återvända till sina hemländer. Det är heller inte ovanligt att de har haft traumatiska upplevelser som kräver att de ges särskilt stöd. Staten lämnar ersättning till kommunerna enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. när de tar emot flyktingar och vissa av deras anhöriga. Målet är att individen skall bli självförsörjande och delaktig i samhällslivet. I normalfallet bör en bas för det fortsatta livet i Sverige kunna uppnås inom två år, förutsatt att introduktionen bedrivs på heltid. En särskild schablonersättning skall bl.a. täcka kommunernas kostnader för svenskundervisning och de enskildas försörjning från det år flyktingen tas emot och ytterligare tre år samt vissa andra merkostnader som följer av flyktingmottagandet. Utbetalningarna av statlig ersättning för introduktionen av flyktingar uppgick år 1998 till 2,3 miljarder kronor. Regeringen har också kompenenserat de kommuner som haft stort flyktingmottagande med särskilda statsbidrag på sammanlagt 650 miljoner kronor under åren 1996 – 1998. Vidare har regeringen tagit hänsyn till vissa merkostnader för barn med utländsk bakgrund inom ramen för det kommunala utjämningsystemet. Detta sker genom en ändring som träder i kraft den 1 januari 2000.

I samband med att flyktingar och deras anhöriga bosätter sig i en kommun, kan de få statliga lån till hemutrustning. Den 31 december 1998 fanns 96 549 lån registrerade. Riksgäldskontorets upplåning för detta ändamål omfattade totalt 1,3 miljarder kronor.

Effekter av de statliga insatserna

Att bryta den sociala och etniska segregationen och vända utvecklingen i positiv riktning förutsätter långsiktiga och strategiska insatser. De mål och riktlinjer som riksdagen beslutat skall gälla för integrationspolitiken tar tid att förverkliga. Integrationsverket, som har ansvar för att följa upp hur integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag inom alla samhällsområden, har bedrivit sin verksamhet under en förhållandevis kort tid –

drygt ett år. Myndigheten har byggt upp sin verksamhet successivt. Det är därför inte möjligt att ännu redovisa några omfattande resultat från verksamheten. På uppdrag av regeringen har Integrationsverket redovisat en verksamhetsplan för åren 1999 och 2000.

DO har under året drivit ett fall till Arbetsdomstolen – det andra fallet som prövats sedan den då gällande lagen trädde i kraft år 1994. Även om DO förlorade målet, bedöms fallet ha ett opinionsskapande värde. Effekterna av den nya lagen kan ännu inte avläsas.

Det statliga bidraget till insatser i utsatta bostadsområden har gett kommunerna ökade möjligheter att bedriva ett långsiktigt lokalt utvecklingsarbete. Kommunerna har redovisat insatser inom en rad olika verksamhetsområden. Vikten av de boendes medverkan och samverkan mellan statliga och kommunala myndigheter har särskilt lyfts fram. Integrationsverket har i uppdrag att sammanställa och analysera statens satsning i utsatta bostadsområden som pågått under åren 1995 – 1998. Uppdraget skall redovisas senast under juni år 2000. En delrapport skall lämnas under november år 1999.

Integrationsverket har inlett arbetet med att följa upp kommunernas introduktionsverksamhet, bl.a. möjligheterna att bli självförsörjande och delaktigt i samhällsutvecklingen.

De kostnadsuppföljningar som gjorts av flyktingmottagandet för åren 1991 – 1994 visar att kommunerna i stort sett fått kostnadstäckning för 1991 års mottagna flyktingar. För 1992 och 1993 års flyktingmottagande beräknas ett underskott på cirka 14 respektive 7 procent och för flyktingar mottagna år 1994 ett överskott på 9 procent. Till följd av den höga arbetslösheten har utbetalningar av socialbidrag och introduktionersättning mer än fördubblats under perioden 1990 – 1997. Utländska hushåll, inklusive flyktinghushåll, står för nästan hälften av dessa kostnader. Under år 1998 har dock kostnaderna för socialbidrag generellt sett minskat beroende på den sjunkande arbetslösheten samt minskat flyktingmottagande. Integrationsverket kommer att i samarbete med Svenska Kommunförbundet göra en fördjupad analys av kommunernas kostnader och intäkter för flyktingmottagandet.

Antalet lån till hemutrustning för flyktingar och lånens storlek olika år beror i första hand på hur många personer som tas emot i kommunerna och familjesammansättningen. Lånereglerna har tidigare varit sådana att de uppmuntrat till stora lån, vilket i många fall lett till att flyktingen ham-

nat i en skuldfälla. Regeringen har därför ändrat reglerna för hemutrustningslån. Effekten har blivit att lånenivåerna och lånebenägenheten har minskat och den tidigare trenden mot ökande låneeftergifter har brutits så att eftergifterna minskar.

Regeringens slutsatser

Utvecklingen inom integrationsområdet har inte varit tillfredsställande i förhållande till de integrationspolitiska målen. Den sociala och etniska segregationen är fortfarande stor och arbetslösheten slår hårt mot personer med utländsk bakgrund. Det är mycket angeläget att genomföra intentionerna i den integrationspolitiska propositionen. Arbetet med att bryta segregationen och skapa ett Sverige för alla skall ha fortsatt hög prioritet. Den etniska och kulturella mångfalden i samhället måste tas tillvara på ett bättre sätt. Staten är en viktig förebild i detta arbete. Ett särskilt åtgärdsprogram skall genomföras för att tillvarata den etniska och kulturella mångfalden inom den statliga sektorn och för att integrationsperspektivet skall genomsyra den allmänna politiken. Alla myndigheter skall i sin verksamhet beakta samhällets etniska och kulturella mångfald.

Den etniska diskrimineringen på arbetsmarknaden bör också kunna motverkas mer effektivt än tidigare genom den nya lagens tillkomst.

Ett prioriterat område för Integrationsverket under år 1999 är arbetsmarknaden och arbetslivet och hur deras strukturer påverkar möjligheterna till egen försörjning för personer med utländsk bakgrund. Denna inriktning av verksamheten bör ha fortsatt hög prioritet även under år 2000. Integrationsverket och Statens invandrarverk kommer att få ett gemensamt uppdrag av regeringen att effektivisera arbetet i syfte att förkorta väntetiden för utflyttning från förläggning till eget boende.

Det är mycket angeläget att personer med utländsk bakgrund kommer till tals i samhällsdebatten och finner det meningsfullt att rösta. Arbetet i utsatta bostadsområden, där många personer med utländsk bakgrund bor, syftar bl.a. till att öka medborgarnas engagemang för den egna närmiljön. Ytterligare insatser kan behöva göras.

Satsningen på att lyfta fram kvinnoperspektivet i integrationsarbetet skall fortsätta. I många fall blir unga flickors problem inte lika synliga som de mer utagerande pojkarnas. En prioriterad

fråga är därför att fortsätta dialogen med organisationer och myndigheter för att utveckla ett åtgärdsprogram för unga flickor med utländsk bakgrund i syfte att stärka deras ställning i samhället.

De kostnadsuppföljningar som gjorts av flyktmottagandet har analyserats av en arbetsgrupp i Regeringskansliet parallellt med en analys av arbetsmarknadens förändringar under de närmaste åren. Integrationsverket kommer att genomföra en fördjupad analys av kommunernas kostnader och intäkter för flyktingar. Integrationsverket gör också en översyn av formerna för överenskommelser med kommunerna. I avvaktan på detta arbete är inte några förändringar av ersättningarna till kommunerna aktuella. Socialtjänstutredningen (S 1997:16) förväntas inom kort lämna förslag om bl.a. ett nytt försörjningsstöd för äldre invandrare som har låg eller ingen pension.

Möjligheten att få svenskt medborgarskap har stor betydelse för integrationen i det svenska samhället. 1997 års medborgarskapskommitté har i betänkandet Svenskt medborgarskap (SOU 1999:34) lämnat förslag till ny lag om svenskt medborgarskap. Bland annat föreslås att det skall bli lättare att få svenskt medborgarskap, särskilt för barn. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

4.4 Storstadspolitik

Riksdagen beslutade under år 1998 om mål och inriktning för den nationella storstadspolitiken, (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99:AU2, rskr. 1998/99:34). Målen för det nya politikområdet är dels att ge storstadsregionerna goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt och därmed kunna bidra till att nya arbetstillfällen skapas såväl inom storstadsregionerna som i övriga delar av landet, dels att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen i storstadsregionerna och därmed verka för jämlika och jämställda levnadsvillkor för storstädernas invånare. Storstadspolitiken är således både inriktad på en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt och att främja jämlika levnadsvillkor för storstädernas invånare.

Under åren 1994 – 1997 ökade sysselsättningen årligen med knappt 1,7 procent i Stockholms-

regionen¹, 1,5 procent i Göteborgsregionen samt 0,4 procent i Malmöregionen. Riksgenomsnittet under motsvarande period låg på drygt 0,4 procent. Enligt preliminära uppgifter från NUTEK för år 1998 har sysselsättningen ökat kraftigt i de tre regionerna, med 6,0 procent i Stockholmsregionen, 4,3 procent i Göteborgsregionen och 4,0 procent i Malmöregionen.

Som redovisades i inledningen till avsnitt 4.3 är den geografiska koncentrationen av landets utrikes födda fortfarande hög. Över hälften av dem bor i de tre storstadsregionerna. Arbetslösheten bland dem är avsevärt högre än riksgenomsnittet. År 1998 var t.ex. 27 procent av de utomnordiska medborgarna arbetslösa vilket kan jämföras med genomsnittet i riket på 6,5 procent. I Stockholms kommun var arbetslösheten 5,4 procent, i Göteborg 7,5 procent samt 11,7 procent i Malmö. Förvärvsfrekvensen, dvs. andelen förvärvsarbetande av befolkningen, varierar både mellan och inom kommunerna. Inom en storstadskommun kan den variera mellan 30 och 80 procent i olika bostadsområden.

Inkomsterna varierar i hög grad inom storstadsregionerna. I de mest utsatta bostadsområdena kan genomsnittsinkomsten, enligt storstadskommitténs underlagsrapport *Delade städer*, motsvara ca 30 procent av inkomsterna i de mest välbärgade bostadsområdena. Detta gäller i samtliga storstadsregioner.

Bland annat mot denna bakgrund betonades i storstadspropositionen att det är av största vikt att staten och de berörda kommunerna arbetar långsiktigt gentemot de utsatta stadsdelarna. För att t.ex. arbetslösheten och socialbidragsberoendet skall kunna minskas krävs ett långsiktigt och uthålligt arbete. Under våren 1999 tillsattes Storstadsdelegationen för att utveckla och samordna den nationella storstadspolitiken. Medel har aviserats för åren 1999 – 2002. Inledningsvis inriktas delegationens arbete på att kunna teckna lokala utvecklingsavtal med sju kommuner. Utöver detta planeras också stödjande insatser genomföras från hösten 1999. De långsiktiga och strukturella frågorna för arbetet bör utvecklas närmare parallellt med att arbetet med avtalen fortgår.

För år 1999 finns sammanlagt 357 miljoner kronor disponibla för storstadspolitiska insatser. Förutom anslaget B2 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna om 142 miljoner kronor finns medel avsatta inom andra utgiftsområden. Under utgiftsområde 16 Utbildning och universitets-

¹ Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), LA-regioner.

forskning finns 75 miljoner kronor avsatta för förskoleverksamhet med satsning på svenska språket och 25 miljoner kronor för språkutveckling i skolan. Vidare har 10 miljoner kronor använts för anskaffning av praktikplatser till arbetslösa invandrare och sfi-studerande. För att stimulera rekrytering av lågutbildade vuxna till kunskapslyftet har 5 miljoner kronor reserverats. Under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv har för samma år beräknats 100 miljoner kronor för otraditionella insatser på arbetsmarknaden. Medel för storstadspolitiska insatser är aviserade till och med år 2002. Slutligen föreslås ytterligare 45 miljoner kronor som engångssatsning för år 2000 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Medlen skall fördelas inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen för t.ex. läxläsning- eller utbytesinsatser inom förskola och skola. Regeringen avser att överväga eventuella ytterligare satsningar i storstadsregionerna.

I storstadspropositionen angavs också vilka kommuner som kan vara aktuella för utvecklingsavtal. Dessa är Botkyrka, Göteborg, Hanninge, Huddinge, Malmö, Stockholm och Södertälje. Samtliga har anmält sitt intresse av att teckna avtal om insatser i ett 20-tal bostadsområden. Stockholm, Malmö och Södertälje har redovisat förslag till avtal och övriga kommuner räknar med att kunna lämna sina förslag under hösten 1999. Förslagen kommer därefter att beredas inom Regeringskansliet innan avtal tecknas. Av stor betydelse i detta sammanhang är långsiktigheten och att arbetet redan nu bedrivs på ett sådant sätt att det finns möjligheter att införliva det i kommunens ordinarie verksamheter under och efter perioden. För att underlätta arbetet med att ta fram underlaget har ett antal konferenser med inriktning på bl.a. utvärdering och boendedialog hållits under våren.

Integrationsverket har fått i uppdrag att ansvara för den nationella utvärderingen av de lokala utvecklingsavtalen och har i juni månad redovisat en plan över utvärderingsarbetet, dels med avseende på innehållet i avtalen samt utvecklingsarbetets effekter och processer, dels med avseende på sådana nyckeltal som kan ligga till grund för uppföljning av utvecklingen. Verket skall lämna en första redovisning av uppdraget senast den 1 juli år 2000. Regeringen avser därför att återkomma med en första resultatbedömning i budgetpropositionen för år 2001.

4.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 1998 avseende myndigheterna inom verksamhetsområdet.

4.6 Anslag

B1 Integrationsverket

Tabell 4.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
1998	Utfall	29 632	Anslags-sparande 1 725
1999	Anslag	75 724	Utgifts-prognos 70 564
2000	Förslag	82 580	
2001	Beräknat	83 349 ¹	
2002	Beräknat	84 269 ²	

¹ Motsvarar 82 080 tkr i 2000 års prisnivå.

² Motsvarar 81 680 tkr i 2000 års prisnivå.

Integrationsverket är sedan den 1 juni 1998 central förvaltningsmyndighet för integrationsfrågor. Verket har ett övergripande ansvar för att integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag på olika samhällsområden samt för att aktivt stimulera integrationsprocesserna i samhället. En central uppgift för myndigheten är att följa och utvärdera samhällsutvecklingen mot bakgrund av samhällets etniska mångfald.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målen för Integrationsverkets verksamhet under år 1998 var att främja lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, bidra till bättre förutsättningar för individens försörjning och delaktighet i samhället, bidra till en minskad diskriminering, främlingsfientlighet och rasism, främja en samhällsutveckling som kännetecknas av respekt och tolerans och där etnisk, kulturell, språklig och religiös mångfald tillvaratas som en positiv kraft samt öka kunskapen om den nationella utvecklingen ur ett integrationspolitiskt perspektiv.

Integrationsverket har bedrivit ett systematiskt arbete med att sprida och förankra det integra-

tionspolitiska perspektivet hos olika samhällssektorer på central, regional och lokal nivå.

Integrationsverket har gett stöd till ett sextio-tal lokala projekt i syfte att stimulera integrationsprocessen. Verket har också deltagit i regionala nätverk inom ramen för de regionala tillväxtavtalen.

Verkets uppföljnings- och analysarbete har inletts, kunskapsinsamling pågår och nationella utvärderingar förbereds, bl.a. en utvärdering av insatser i utsatta bostadsområden. Ett prioriterat område för verket är uppföljning och analys av hur arbetsmarknaden och arbetslivet och deras struktur påverkar möjligheterna till egen försörjning för personer med utländsk bakgrund.

Metoder för hur uppföljningen av kommunernas introduktion av nyanlända skall genomföras har utvecklats under året och arbetet med uppföljningen har påbörjats i samverkan med kommunerna.

Under år 1998 fick ca 35 000 personer uppehållstillstånd i Sverige. Av dessa utgjorde 22 000 personer med anknytning till redan tidigare bosatta personer. 11 900 var skyddsbehövande eller sådana personer med anknytningar till skyddsbehövande som omfattas av den statliga ersättningen för introduktionsverksamhet. Integrationsverket har träffat överenskommelse med 115 kommuner om sammanlagt 10 440 introduktionsplatser. Därutöver har 43 kommuner tagit emot flyktingar från förläggningar eller kvotflyktingar utan överenskommelse med Integrationsverket. Stor vikt har lagts vid kommunernas kvalitet på introduktionsprogrammet i samband med att överenskommelse om flyktingmottagande träffats samt vid att ytterligare engagera kommunerna i regioner där redan en stor andel invandrare tagits emot.

Integrationsverket har hjälpt 1 314 skyddsbehövande att bosätta sig i 91 av landets kommuner. Över 60 procent av de flyktingar som fick uppehållstillstånd under år 1998 bodde inte på förläggning utan hos släktingar eller vänner vid tidpunkten för beslut om uppehållstillstånd. De flesta har valt att fortsätta att bo i en egen lägenhet på samma ort, oftast i storstadsregionernas utsatta bostadsområden.

Den genomsnittliga väntetiden från beslut om uppehållstillstånd till bosättning för personer som bor på förläggning är elva veckor. Målet är att väntetiden inte skall överstiga fyra veckor.

Slutsatser

Integrationsverket har i huvudsak bedrivit sin verksamhet i enlighet med de av regeringen fastlagda riktlinjerna, men alla verksamhetsmål har inte uppnåtts. Skälet är att verksamheten har byggts upp successivt. Regeringen bedömer att Integrationsverket nu har kommit så långt i sin etableringsprocess att verksamheten kan bedrivas enligt regeringens riktlinjer och att verksamhetsmålen för år 1999 bör kunna uppnås.

Under år 2000 skall Integrationsverket fortsätta sin inriktning på arbetsmarknaden och utvecklingsarbete för att förbättra introduktionen av nyanlända. Valundersökningen skall fullföljas och insatser för att förbättra situationen för utsatta flickor med utländsk bakgrund skall utvecklas. En särskild uppgift är att följa upp myndigheternas tillämpning av förordningen (1986:856) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av integrationspolitiken.

För personer som vistas på statlig förläggning när de beviljas uppehållstillstånd skall väntetiden för utflyttning till egen bostad förkortas. Därför kommer Integrationsverket och Statens invandrarverk att få ett gemensamt uppdrag av regeringen att se över rutiner och samarbetsformer för att effektivisera detta arbete.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts av anslaget. Justeringen har genomförts för att korrigera tidigare i anslaget inlagd kompensation för premierna för avtalsförsäkringarna. Anslaget har tillförts 1 056 000 kronor.

Tabell 4.4 Beräkning av anslaget för år 2000

<i>Tusental kronor</i>	
Anslag 1999	75 724
Pris- och löneomräkning	289
Justering av premier	1 056
Fullt utbyggd verksamhet	5 511
Förslag 2000	82 580

B2 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna

Tabell 4.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	103 317 ¹	Anslags-sparande	141 327 ¹
1999	Anslag	142 000	Utgifts-prognos	142 000 ¹
2000	Förslag	260 000		
2001	Beräknat	565 000		
2002	Beräknat	116 000		

¹ Inklusive äldreanslaget 1995/96:D12 Särskilda insatser i invandrartäta områden

Från anslaget finansieras särskilda insatser som skall främja utvecklingen i storstadsregionernas utsatta bostadsområden samt bostadsområden med likartad situation.

Eftersom anslaget i första hand skall ses som ett stöd för storstadsregionerna bör det fr.o.m. år 2000 benämnas utvecklingsinsatser i storstadsregionerna.

Anslaget uppgår år 1999 till 142 000 000 kronor. Utbetalningsprognosen är 127 648 000 kronor. Avvikelsen mellan anslagsbeloppet och prognosen förklaras av att det för år 1999 finns en utgiftslimit på detta anslag. Från äldreanslaget 1995/96:D12 Särskilda insatser i invandrartäta områden bedöms 14 352 000 kronor betalas ut under år 1999 och de samlade utbetalningarna uppgår därmed till 142 000 000 kronor.

Regeringens överväganden

Under åren 1995 – 1998 avsattes medel, de s.k. Blommanpengarna, för insatser i vissa bostadsområden. Integrationsverket har i uppdrag att utvärdera dessa insatser. En delrapport skall lämnas till regeringen senast den 30 november 1999. Uppdraget i sin helhet skall redovisas senast i juni år 2000. Åtgärderna som startat med hjälp av Blommanpengarna införlivas nu i den nya nationella storstadspolitiken.

Enligt storstadspropositionen bör en samlad avstämning och utvärdering göras innan treårsperioden är slut. Avtalen mellan kommunerna och staten kommer att tecknas successivt under hösten 1999. Löptiderna kommer sannolikt att variera från tre upp till sex år. Medel för storstadspolitiska insatser är aviserade till och med år 2002. Regeringen avser att överväga eventuella ytterligare satsningar i storstadsregionerna.

Tabell 4.6 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	142 000
Planenlig utökning	118 000
Förslag 2000	260 000

B3 Integrationsåtgärder

Tabell 4.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	56 256 ¹	Anslags-sparande	10 438 ¹
1999	Anslag	47 742	Utgifts-prognos	43 364 ¹
2000	Förslag	37 742		
2001	Beräknat	32 742		
2002	Beräknat	32 742		

¹ Inklusive äldreanslaget 1995/96:D10 Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism

Anslaget används för åtgärder som stimulerar integrationsprocesserna i samhället och som förebygger och motverkar diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Från anslaget utbetalas också stöd till invandrades riksorganisationer samt till samarbetsorgan för sådana organisationer. Anslaget disponeras i huvudsak av Integrationsverket. En mindre del disponeras av regeringen för olika initiativ inom området.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Integrationsverket har haft omfattande kontakter med föreningsliv och organisationer. Under året har 34 riksorganisationer fått statsbidrag till sin verksamhet motsvarande ca 16 miljoner kronor. Därtill har 30 integrationsprojekt fått ekonomiskt stöd för att bedriva verksamhet som bidrar till att en metodutveckling sker inom integrationsområdet.

Före inrättandet av Integrationsverket under år 1998 gav regeringen stöd till projekt i syfte att motverka främlingsfientlighet och rasism. Under år 1999 har regeringen bl.a. gett stöd till projekt inom ramen för initiativet Levande historia.

Förslag till nya riktlinjer för statsbidrag till organisationer inom det integrationspolitiska området

Regeringen beslutade den 1 mars 1997 att tillkalla en utredare för att se över formerna för statsbidrag till organisationer som bildats av invandrare eller på annan etnisk grund och till verksamhet som bedrivs av andra organisationer inom integrationsområdet.

Översynen syftade till att ge förslag till ett bidragssystem som är relaterat till de integrationspolitiska målen och som kan resultatstyras.

I april 1998 överlämnade utredningen sitt betänkande *Organisationer – Mångfald – Integration – Ett framtida system för statsbidrag till invandrarnas riksorganisationer m.fl.* (SOU 1998:73). Betänkandet har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Kulturdepartementet (dnr Ku1999/140/IM).

Regeringens förslag: Riktlinjerna för statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund och andra organisationer verksamma inom integrationsområdet skall ändras. Statsbidraget skall bestå av organisations- och verksamhetsbidrag samt projektbidrag. De kriterier som skall ligga till grund för bidragsgivningen skall anpassas till målen för integrationspolitiken och kraven på ökad resultatstyrning. Statsbidraget skall administreras och beslutas av Integrationsverket. Integrationsverket skall utveckla ändamålsenliga former för samråd med organisationerna. De nya riktlinjerna skall införas stegvis från och med år 2000 och vara fullt genomförda år 2003.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till utredningens förslag. *Statens invandrarverk*, *Statskontoret*, *Riksrevisionsverket*, *Integrationsverket* och *Ungdomsstyrelsen* anser att bidragssystemet bör inriktas mer på verksamhetsbidrag eftersom det kan resultatstyras. Nyare invandrarorganisationer samt andra organisationer som arbetar med integrationsverksamhet är positiva till utredningens förslag men framhåller liksom myndigheterna att den resultatstyrda delen av bidraget bör öka. Flertalet av de invandrarorganisationer som besvarat remissen framhåller att bidraget till organisationerna inte blir mindre som en följd av förändringen

och att organisationsbidraget bör bibehållas och helst utökas. *Estniska kommittén* och *Finlandssvenskarnas riksförbund* avstyrker utredningens förslag helt och föreslår en delning av bidraget så att äldre invandrargrupper får ett hembygdsstöd som handhas av annan myndighet än Integrationsverket samt att dessa organisationer kan söka projektstöd om de genomför uppgifter inom integrationsområdet. En sådan lösning förordas också av *Integrationsverket*. Av de remissinstanser som besvarat remissen är flertalet positiva till att Integrationsverket skall administrera och fördela bidraget och understryker vikten av samråd med organisationerna.

Skälen för regeringens förslag: Stödet till organisationer bildade på etnisk grund bör anpassas till de nya integrationspolitiska målen men också till den utveckling som skett av stödet till andra folkrörelser. Det är angeläget att det integrationspolitiska arbetet som kan genomföras med stöd av organisationerna stärks och effektiviseras samtidigt som organisationernas självständighet och frihet att arbeta efter sina förutsättningar respekteras. Den nya integrationspolitiken, liksom det utvecklingsarbete som pågår inom Regeringskansliet när det gäller resultatstyrning av bidragen till organisationerna, understryker att statsbidragssystemet måste förändras och anpassas till en ny situation där verksamheten kommer mer i fokus.

Som flera remissinstanser framhåller måste det finnas en balans mellan ett grundläggande organisationsstöd som kan täcka kostnader för vissa kanslifunktioner och ett verksamhetsstöd som möjliggör ett utåtriktat arbete i linje med de integrationspolitiska målen som statsbidraget är avsett att stödja. Enligt regeringens mening bör bidragssystemet utformas så att det består av organisations- och verksamhetsbidrag samt projektbidrag. Målgruppen för organisations- och verksamhetsbidrag bör vara organisationer bildade på etnisk grund och för projektbidrag samtliga organisationer som är verksamma inom det integrationspolitiska området.

Målet för statsbidraget bör vara att det skall bidra till att stärka integrationen i Sverige. Statsbidraget bör således syfta till att underlätta och stödja integrationsbefrämjande verksamhet som bedrivs av organisationerna enligt intentionerna i den integrationspolitiska propositionen. Det nya bidragssystemet bör ge organisationerna utrymme både att stärka den egna identiteten och kulturen samt att bedriva en mer utåtriktad verksamhet. Organisationsbidraget, som i huvudsak

bygger på medlemsstorleken, bör ge organisationer bildade på etnisk grund ett nödvändigt stöd för kanslifunktioner m.m. Verksamhetsbidraget bör ge dessa organisationer möjligheter att bedriva en mer utåtriktad integrationsverksamhet. Detta bidrag bör knytas till vissa angivna insatsområden som har betydelse för de integrationspolitiska målen t.ex. introduktion, information, arbetsliv, utbildning, språk m.m. Projektbidraget bör ge de organisationer som är verk-samma inom det integrationspolitiska området möjligheter att få stöd till integrationspolitiska projekt på de insatsområden som skall priorite-ras.

Ett krav på organisationerna bör vara att de skall formulera en treårsplan för sin verksamhet för att kunna få bidrag. Detta kan ge organisationerna möjlighet att planera sin verksamhet mer strategiskt och långsiktigt vilket ger ökad stabilitet och kontinuitet. Organisationerna skall lämna ekonomiska redovisningar av användning-
en av statsbidraget. De skall också rapportera om effekterna av sina insatser i förhållande till de mål som angivits. Integrationsverket skall varje år lämna en samlad redovisning till regeringen om statsbidragets användning i förhållande till bidra-gets syfte och de mål som angivits i myndighe-tens regleringsbrev.

Regeringen delar utredningens uppfattning att Integrationsverket skall besluta om bidragen. Det är också viktigt att framhålla att de kriterier som skall ställas upp för bidragsgivningen inte innebär en given form av automatik utan bi-dragsgivningen skall ha inslag av lämplighets- och skälighetsbedömning i förhållande till de integrationspolitiska målen. Inte minst mot den-na bakgrund är det viktigt att bidragsmottagarna inte deltar i det direkta beslutsfattandet. Det finns dock, som många remissinstanser också framhållit, värdefull kunskap hos organisationer-na som bör tas tillvara. Därför bör Integrations-
verket utveckla ändamålsenliga former för sam-råd med organisationerna.

Det nya bidragssystemet bör införas succes-sivt så att organisationerna hinner anpassa sig till de nya förutsättningarna. Regeringen föreslår därför att bidragssystemet införs stegvis under en period av tre år.

Slutsatser

Beslut om ett nytt bidragssystem bör fattas un-der år 1999 men under år 2000 bör dagens regler

gälla. Under år 2000 skall organisationerna för-beredas på ett nytt bidragssystem som successivt kommer att genomföras med början år 2001. Integrationsverket skall bistå organisationerna i deras arbete med att utveckla verksamheten efter de nya bidragsreglerna.

Tabell 4.8 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	47 742
Besparing beslutad år 1999	-10 000
Förslag 2000	37 742

B4 Kommunersättningar för flyktingmottagande

Tabell 4.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	2 089 602	Anslags- kredit	167 529
1999	Anslag	2 183 958	Utgifts- prognos	2 269 958
2000	Förslag	2 301 404		
2001	Beräknat	2 392 926		
2002	Beräknat	2 397 082		

Från anslaget utbetalas statsbidrag till kommuner och landsting enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Verksamheten syftar till att lämna sådan statlig ersättning till kommuner att deras kostnader för flyktingmottagande täcks.

Utbetalningsreglerna för den dominerande ersättningsformen – schablonersättning – gör att sådana utbetalningar sträcker sig över flera år. Ett stort kommunmottagande mot slutet av ett visst år kan därför ge liten anslagseffekt för just det året, men leda till stora utbetalningar under de följande åren. Detta försvårar möjligheterna att beräkna anslaget, eftersom antagandena om kommunmottagandet måste göras på månadsni-vå.

Antalet kommunmottagna flyktingar har vari-erat kraftigt under åren och beror ytterst på hän-delser i omvärlden. Av betydelse för ersättnings-utbetalningarna är bl.a. andelen barn eller äld-

ringar och om vissa flyktinggrupper har stor flyttningsbenägenhet.

Kostnaderna för äldre och handikappade flyktingar har legat över det anslag som beräknats. Det är angeläget att Integrationsverket närmare analyserar orsakerna till detta.

Regeringen bedömer att vissa förändringar i ersättningssystemet bör göras. Dessa förändringar gäller ersättning för vissa kostnader för barn under 18 år som omfattas av 3 § förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. och som kommit till Sverige utan egen vårdnadshavare.

Förslag till ändring av den statliga ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande

Regeringens förslag: En kommun skall kunna få statlig ersättning för skäligen kostnader för att kunna upprätthålla en viss beredskap för vårdinsatser i annat hem än barnets som ges med stöd av socialtjänstlagen (1980:620) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser av vård av unga.

Skälen för regeringens förslag: Integrationsverket har i en skrivelse hemställt om att statlig ersättning skall kunna utgå till en kommun för kostnader avseende beredskap för vårdinsatser i ett grupphem. Svenska Kommunförbundet som beretts tillfälle att inkomma med yttrande har inga synpunkter på förslaget.

Kommunerna kan i dag få ersättning för vissa kostnader för barn under 18 år som omfattas av 3 § förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. och som kommit till Sverige utan vårdnadshavare. Bland annat kan ersättning ges för den vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen (1980:620) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Ersättning lämnas för den faktiska vårdkostnaden från den dag barnet har placerats i ett grupphem eller familjehem. Enligt Integrationsverket är det svårt att på kort tid hitta grupphem och familjehem som vill ta emot flyktingbarn. Detta kan innebära att barnen ibland blir kvar på Invandrarverkets förläggningar eller grupphem långt efter att de fått beslut om uppehållstillstånd, vilket inte är lämpligt. Det är därför viktigt att kommunerna har en viss beredskap att ta emot barn som place-

rats med stöd av socialtjänstlagen eller lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Integrationsverket bör ha möjlighet att ersätta skäligen kostnader för en sådan beredskap.

Enligt regeringens bedömning kommer förslaget inte att innebära ökade kostnader för staten eftersom kommunernas beredskap minskar kostnaderna på Invandrarverkets förläggningar.

Slutsatser

År 2000 väntas anslagsutbetalningarna uppgå till 2,3 miljarder kronor vilket är mer än vad som beräknades i budgetpropositionen för år 1999.

Tabell 4.10 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	2 183 958
Prisomräkning	6 794
Ökade ersättningsutbetalningar	110 652
Förslag 2000	2 301 404

B5 Hemutrustningslån

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	79 356	Anslags-sparande	4 927
1999	Anslag	81 442	Utgifts-prognos	40 801
2000	Förslag	37 965		
2001	Beräknat	35 159		
2002	Beräknat	32 371		

Från anslaget finansieras räntesubventioner och eftergifter i låneverksamheten för hemutrustning till flyktingar och vissa andra utlänningar. Centrala studiestödsnämndens totala upplåning från Riksgäldskontoret för hemutrustningslån beräknas vid utgången av år 1999 uppgå till 1 311 miljoner kronor. Upplåningen väntas tillfälligt öka till 1 328 miljoner kronor år 2000.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Verksamheten med hemutrustningslån skall underlätta bosättningen för nyanlända flyktingar.

Statsfinansiellt kan utvecklingen beskrivas med dels omfattningen av den upplåning Centrala studiestödsnämnden (CSN) har hos Riksgäldskontoret (RGK) för att kunna lämna hemutrustningslån till flyktingar, dels de kostnader staten har för räntesubventioner och eftergifter i låneverksamheten.

CSN:s upplåning hos RGK för hemutrustningslån låg år 1991, då verksamheten startade, på 190 mkr. Som mest omfattade upplåningen 1 339 mkr år 1997. Inbetalningarna är nu större än utbetalningarna och upplåningen beräknas vid slutet av år 1999 ha sjunkit till 1 311 mkr.

Antalet lån och lånens storlek olika år beror i första hand på hur många personer som tas emot i kommunerna och familjesammansättningen. Lånereglerna har tidigare varit sådana att de uppmuntrat till stora lån, vilket i många fall gjort att flyktingen hamnat i en skuldfälla. Regeringen har därför under de senaste åren ändrat lånereglerna och marknadsanpassat räntan. Lånebeloppen och även lånebenägenheten har nu minskat och den tidigare trenden mot ökande låneeftergifter har brutits. CSN har också märkt en ökad återbetalningsvilja hos låntagarna.

Slutsatser

Med de antaganden som gjorts om kommunmottagande av flyktingar och mot bakgrund av nivån på lånebeloppen, den nuvarande lånebenägenheten och antaganden om utvecklingen av låneeftergifter beräknas anslagsbehovet till knappt 38 miljoner kronor.

Tabell 4.12 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	81 442
Minskat resursbehov	-43 477
Förslag 2000	37 965

B6 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Tabell 4.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	4 863	Anslagskredit	20
1999	Anslag	7 995	Utgiftsprognos	7 975
2000	Förslag	8 308		
2001	Beräknat	8 440 ¹		
2002	Beräknat	8 578 ²		

¹Motsvarar 8 308 tkr i 2000 års prisnivå.

²Motsvarar 8 308 tkr i 2000 års prisnivå.

Från anslaget finansieras Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Nämnden mot diskriminering.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under året har DO gett råd till arbetsgivare och fackliga organisationer med utgångspunkt från lagen om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet. En handbok med råd för ett målinriktat arbete för att främja etnisk mångfald i arbetslivet har utarbetats. DO har också drivit fram ett fall till Arbetsdomstolen. DO har vidare intensifierat sina insatser för att förebygga och motverka etnisk diskriminering på bostadsmarknaden.

Slutsatser

Verksamheten har bedrivits enligt de riktlinjer som regeringen lagt fast och verksamhetsmålen har uppfyllts. DO har utfört de uppdrag och de aktiviteter som följer av verksamhetsmålen. Under det kommande året skall en förstärkt DO ha ökade möjligheter att förebygga och motverka etnisk diskriminering.

Anslaget för år 2000 beräknas till ca 8,3 miljoner kronor, inklusive rättegångskostnader för DO.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts av anslaget. Justeringen har genomförts för att korrigera tidigare i anslaget inlagd kompensation för premierna för avtalsförsäkringarna. Anslaget har tillförts 218 000 kronor.

Tabell 4.14 Beräkning av anslaget för år 2000*Tusental kronor*

Anslag 1999	7 995
Pris- och löneomräkning	95
Justering av premier	218
Förslag 2000	8 308

5 Minoritetspolitik

5.1 Omfattning

Verksamhetsområdet omfattar frågor med inriktning på skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken.

Tabell 5.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998	Anslag 1999	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
–	–	–	8	8	8

Förändringar

Regeringen har i juni 1999 beslutat propositionen Nationella minoriteter i Sverige (prop. 1998/99:143). Regeringens förslag innebär att Sverige skall ratificera Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. I och med detta förbinder sig Sverige, i likhet med många andra länder i Europa, att utarbeta en politik som syftar till att utveckla de nationella minoriteternas rättigheter.

De grupper som enligt regeringens förslag utgör nationella minoriteter i Sverige är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. Minoritetsspråken är samiska, finska, meänkieli (tornedalsfinska), romani chib och jiddisch. Av dessa har samiska, finska och meänkieli en historisk geografisk bas, vilket innebär mer långtgående åtgärder i enlighet med den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Två nya lagar föreslås som ger enskilda rätt att använda samiska, finska och meänkieli hos domstolar och förvaltningsmyndigheter med verksamhet i de geografiska områden där språken

använts av hävd och fortfarande används i tillräcklig utsträckning. Förslagen innebär också att enskilda får rätt att i dessa områden få förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller delvis på dessa språk. För samiska föreslås området omfatta Arjeplogs, Gällivare, Jokkmokks och Kiruna kommuner och för finska och meänkieli Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå kommuner. Regeringen avser även att vidta en rad rikstäckande åtgärder för att stödja de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Det gäller utbildningsfrågor, kulturstöd, massmedierna, arkivfrågor, äldreomsorg, översättning av vissa författningar, inflytande och samarbete över nationsgränserna.

Prioriteringar

Berörda kommuner och landstinget i Norrbottens län ersätts för ökade kostnader som följer av de nya åliggandena. Domstolarna tillförs medel för ökade tolk- och översättningskostnader. Det statliga kulturstödet förstärks för att särskilt kunna beakta de nationella minoriteterna vid fördelning av stöd. Medel avsätts också för att utveckla former för samråd med och inflytande för de nationella minoriteterna samt för uppföljning av den nya politiken.

5.2 Anslag

C1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 5.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	–	Anslags-sparande	–
1999	Anslag	–	Utgifts-prognos	–
2000	Förslag	8 000		
2001	Beräknat	8 000		
2002	Beräknat	8 000		

Av anslaget skall huvuddelen användas som statsbidrag till kommunerna och landstinget inom de områden i Norrbottens län som har utpekats som förvaltningsområden för samiska respektive finska och meänkieli. Även kostnader för åtgärder som avser inflytande för nationella minoriteter och uppföljningsinsatser skall belasta anslaget.

Regeringens överväganden

Regeringen har i den ekonomiska vårpropositionen beräknat anslagsbehovet till 10 miljoner kronor per år från och med år 2000 för kostnader till följd av förslagen om en samlad minoritetspolitik. Huvuddelen av regeringens förslag i propositionen Nationella minoriteter i Sverige avser åtgärder och insatser i kommunerna och landstinget inom de områden i Norrbottens län som utpekats som förvaltningsområden för samiska respektive finska och meänkieli. Kommunerna och landstinget bör tillföras 6 miljoner kronor som statsbidrag för åtgärder för nationella minoriteter. Dessa medel bör fördelas av Länsstyrelsen i Norrbottens län med utgångspunkt från antalet invånare i respektive kommun som talar

samiska respektive finska eller meänkieli samt med hänsyn tagen till den verksamhet kommunerna och landstinget i dag bedriver till stöd för dessa grupper. En uppföljning av kostnaderna bör göras så att fördelningen kan justeras följande år om det behövs för att få en mer rättvis fördelning av bidraget.

För åtgärder som avser inflytande för nationella minoriteter och uppföljningsinsatser avsätts 2 miljoner kronor per år från anslaget. Av dessa medel bör 500 000 kronor tillföras Länsstyrelsen i Norrbottens län för dess hantering av bidragen till kommunerna och landstinget samt till en arbetsgrupp som kommer att inrättas vid länsstyrelsen för att följa upp och utvärdera de regionala åtgärderna.

För de ökade tolk- och översättningskostnader som föranleds av rättigheten att använda samiska respektive finska och meänkieli hos domstolar har regeringen beräknat att 1 miljon kronor skall tillföras anslaget C1 Domstolsväsendet inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Vidare bör sammantaget 1 miljon kronor tillföras anslagen C2 Litteraturstöd och C3 Stöd till kulturtidskrifter inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Förstärkningen skall göra det möjligt att ta särskild hänsyn till de nationella minoriteterna och minoritetsspråken vid fördelning av statligt kulturstöd.

Tabell 5.3 Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Beräknat i den ekonomiska vårpropositionen	10 000
Överföring till anslaget U04 C1 Domstolsväsendet	-1 000
Överföring till anslaget U017 C2 Litteraturstöd	-750
Överföring till anslaget U017 C3 Stöd till kulturtidskrifter	-250
Förslag 2000	8 000